

Ἀριθμ. Πρωτ. 1099

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ
ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΟΙΣ

† ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΧΑΡΙΝ, ΕΛΕΟΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝ ΒΗΘΛΕΕΜ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

* * *

Ἐρωτάτοι καί Θεοφιλέστατοι ἀδελφοί,
προσφιλέστατα τέκνα ἐν Κυρίῳ,

Δοξάζομεν τόν Πανάγιον καί Πανοικτίρμονα Θεόν, διότι ἠξιώθημεν καί ἐφέτος νά φθάσωμεν εἰς τήν πανέορτον ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων, τήν ἐορτήν τῆς σαρκώσεως τοῦ προαιωνίου Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ «δι' ἡμᾶς τούς ἀνθρώπους καί διά τήν ἡμετέραν σωτηρίαν». Διά τοῦ «ἀεί μυστηρίου» καί «μεγάλου θαύματος» τῆς θείας Ἐνανθρωπήσεως, τό «μέγα τραῦμα», ὁ ἐν σκότει καί σκιᾷ καθήμενος ἄνθρωπος, καθίσταται «υἱός φωτός καί υἱός ἡμέρας»¹, ἀνοίγει δι' αὐτόν ἡ εὐλογημένη ὁδός τῆς κατά χάριν θεώσεως. Ἐν τῷ θεανδρικῷ μυστηρίῳ τῆς Ἐκκλησίας καί διά τῶν ἱερῶν μυστηρίων τῆς, γεννᾶται καί μορφοῦται ὁ Χριστός εἰς τήν ψυχήν καί τήν ὑπαρξίν μας. «Ὁ τοῦ Θεοῦ Λόγος», θεολογεῖ ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, «ἐφάπαξ κατά σάρκα γεννηθείς, ἀεί γεννᾶται θέλων κατά πνεῦμα διά φιλανθρωπίαν τοῖς θέλουσι· καί γίνεται βρέφος, ἑαυτόν ἐν ἐκείνοις διαπλάττων ταῖς ἀρεταῖς καί τοσοῦτον φαινόμενος, ὅσον χωρεῖν ἐπίσταται τόν δεχόμενον»². Δέν εἶναι «Θεός - Ἰδέα», ὡς

1. Α' Θεσσ. ε', 5.

2. Μαξίμου Ὁμολογητοῦ, Κεφάλαια διάφορα θεολογικά τε καί οἰκονομικά, PG 90, 1181.

ὁ θεός τῶν φιλοσόφων, οὔτε Θεός κεκλεισμένος εἰς τὴν ἀπόλυτον ὑπερβατικότητά του καὶ ἀπροσπέλαστος, ἀλλὰ εἶναι ὁ «Ἐμμανουήλ», ὁ «Θεός μεθ' ἡμῶν»³, εὐρίσκεται ἐγγύτερον εἰς ἡμᾶς, ἀπὸ ὅσον ἡμεῖς οἱ ἴδιοι εἰς τὸν ἑαυτόν μας, εἶναι «καὶ ἡμῶν αὐτῶν συγγενέστερος»⁴.

Ἡ πίστις εἰς τὴν ἀπόρριπτον καὶ ἄσαρκον Θεότητα δέν μεταμορφώνει τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, δέν αἶρει τὴν πόλωσιν μεταξὺ ὕλης καὶ πνεύματος, δέν γεφυρώνει τὸ χάσμα μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς. Ἡ Σάρκωσις τοῦ Θεοῦ Λόγου εἶναι ἡ φανέρωσις τῆς ἀληθείας περὶ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου, ἡ ὁποία σώζει τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀπὸ τοὺς σκοτεινοὺς λαβυρίνθους, τόσον τοῦ ὕλισμοῦ καὶ τοῦ ἀνθρωπομονισμοῦ, ὅσον καὶ τοῦ ἰδεαλισμοῦ καὶ τοῦ δυϊσμοῦ. Ἡ καταδίκη τοῦ νεστοριανισμοῦ καὶ τοῦ μονοφυσιτισμοῦ ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας σηματοδοτεῖ τὴν ἀπόρριπτον δύο καθολικωτέρων τάσεων τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, καὶ δὴ ἀφ' ἑνὸς τῆς ἀπολυτοποιήσεως τοῦ ἀνθρωποκεντρισμοῦ καὶ ἀφ' ἑτέρου τῆς ἐξιδανικεύσεως τῆς ἰδεαλιστικῆς ἐκδοχῆς τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀληθείας, παρεκκλίσεων ἰδιαίτερος διαδεδομένων καὶ εἰς τὴν ἐποχὴν μας.

Ὁ σύγχρονος «νεστοριανισμός» ἐκφράζεται ὡς πνεῦμα ἐκκοσμικεύσεως, ὡς ἐπιστημονισμός καὶ ἀπόλυτος προτεραιότης τῆς χρηστικῆς γνώσεως, ὡς ἀπόλυτος ἰδιονομία τῆς οἰκονομίας, ὡς αὐτοσωτηρικὴ ἀλαζονεία καὶ ἀθεΐα, ὡς ὁ «μὴ πολιτισμός» τοῦ ἀτομοκεντρισμοῦ καὶ τοῦ εὐδαιμονισμοῦ, ὡς νομικισμός καὶ ἠθικισμός, ὡς «τέλος τῆς αἰδοῦς» καὶ ταῦτισις τῆς θυσιαστικῆς ἀγάπης καὶ τῆς μετανοίας μετὰ τὴν λεγομένην «ἠθικὴν τῶν ἀδυνάτων». Ὁ «μονοφυσιτισμός» πάλιν ἐκπροσωπεῖται σήμερον ἀπὸ τὰς τάσεις δαιμονοποιήσεως τοῦ σώματος καὶ τοῦ φυσικοῦ ἀνθρώπου, ἀπὸ τὸν πουριτανισμόν καὶ τὰ σύνδρομα «καθαρότητος», τὴν ἐσωστρεφεῖ ἄκαρπον πνευματικότητα καὶ τοὺς ποικίλους μυστικισμούς, ἀπὸ τὴν περιφρόνησιν τοῦ ὀρθοῦ λόγου, τῆς τέχνης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ἀπὸ τὴν ἄρνησιν τοῦ διαλόγου καὶ τὴν ἀπόρριπτον τοῦ διαφοροτικοῦ, μετὰ ἐπικίνδυνον ἐκφραστὴν, ἐν ὀνόματι τῆς «μόνης καὶ ἀποκλειστικῆς ἀληθείας», τὸν θρησκευτικὸν φονταμενταλισμόν, ὁ ὁποῖος τρέφεται ἀπὸ ἀπολυτοποιήσεις καὶ ἀπορρίψεις καὶ τροφοδοτεῖ τὴν βίαν καὶ τὴν διάσπασιν. Εἶναι προφανές ὅτι, τόσον ἡ νεστοριανίζουσα ἀποθέωσις τοῦ κόσμου, ὅσον καὶ ἡ μονοφυσιτιζουσα δαιμονοποιήσις του, ἀφήνουν τὸν κόσμον καὶ τὴν ἱστορίαν, τὸν πολιτισμόν καὶ τοὺς πολιτισμούς, ἐκτεθειμένους εἰς τὰς δυνάμεις τοῦ «νῦν αἰῶνος», καὶ παγώνουν τοιουτοτρόπως τὴν αὐτονόμησιν καὶ τὰ ἀδιέξοδά των.

Ἡ χριστιανικὴ πίστις εἶναι ἡ βεβαιότης τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης, ὁ ὁποῖος προσέλαβε φιλανθρωπῶς τὴν ἡμετέραν φύσιν

3. πρβλ. Ματθ. α', 23.

4. Νικολάου Καβάσιλα, Περί τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, ΣΤ', PG 150, 660.

καί ἐχαρίσατο ἡμῖν πάλιν τό διά τῆς πώσεως ἀπολεσθέν «καθ' ὁμοίωσιν», ἱκανώσας ἡμᾶς εἰς τήν κατ' ἀλήθειαν ζωὴν ἐν τῷ Σώματι Αὐτοῦ, τῇ Ἐκκλησίᾳ. Σύνολος ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας ἐκφράζει τό μυστήριον τῆς θεανθρωπότητος. Ὁ Θεάνθρωπος Σωτὴρ ἀνέλαβεν «ἐκκλησίας σάρκα»⁵ καί ἔδειξε, «πρῶτος καί ἄλλος», «τόν ἀληθινόν ἄνθρωπον καί τέλειον καί τρόπον καί ζωῆς καί τῶν ἄλλων ἕνεκα πάντων»⁶. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ εἶναι ὁ τόπος τῆς «κοινῆς σωτηρίας», τῆς «κοινῆς ἐλευθερίας» καί τῆς ἐλπίδος τῆς «κοινῆς βασιλείας», εἶναι ὁ τρόπος τῆς βιώσεως τῆς ἐλευθεροποιοῦ ἀληθείας, ὁ πυρὴν τῆς ὁποίας εἶναι τό ἀληθεύειν ἐν ἀγάπῃ. Ἡ ἀγάπη αὐτὴ ὑπερβαίνει τά ὅρια τῆς ἀπλῆς ἀνθρωπιστικῆς δράσεως, καθ' ὅτι ἡ πηγὴ καί τό πρότυπον αὐτῆς εἶναι ἡ ὑπερβαίνουσα τόν ἀνθρώπινον λόγον θεία φιλανθρωπία. «Ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τόν υἱόν αὐτοῦ τόν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεός εἰς τόν κόσμον ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. Ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τόν Θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτός ἠγάπησεν ἡμᾶς ... Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ Θεός ἠγάπησεν ἡμᾶς, καί ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν»⁷. Ὅπου ὑπάρχει ἀγάπη, ἐκεῖ εἶναι παρών ὁ Θεός.

Αὐτὴ ἡ σωτηριώδης ἀλήθεια πρέπει νά ἐκφράζεται καί εἰς τόν τρόπον μέ τόν ὁποῖον ἐορτάζομεν τό σεπτόν Γενέθλιον τοῦ ἐπισκεψαμένου ἡμᾶς ἐξ ὕψους Σωτῆρος ἡμῶν. Ἡ ἐορτὴ εἶναι πάντοτε «πλήρωμα χρόνου», καιρὸς αὐτογνωσίας, εὐχαριστίας διὰ τό μέγεθος τῆς θείας φιλανθρωπίας ἀγάπης, μαρτυρία τῆς ἀληθείας τῆς θεανθρωπότητος καί τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας. Ὁ χριστοτερπὴς ἐορτασμός τῆς σαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου εἶναι μία πρᾶξις ἀντιστάσεως εἰς τήν ἐκκοσμίκευσιν, εἰς τόν ἀποχρωματισμόν τῆς ἐορτῆς καί τήν μετατροπὴν τῆς εἰς «Χριστογέννα χωρίς Χριστόν» καί εἰς πανήγυριν τοῦ Ἐχειν, τοῦ καταναλωτισμοῦ καί τῆς ματαιοδοξίας, καί δὴ εἰς ἓνα κόσμον πλήρη κοινωνικῶν ἐντάσεων, ἀξιολογικῶν ἀνατροπῶν καί συγχύσεως, βίας καί ἀδικίας, ὅπου τό «παιδίον Ἰησοῦς» εὐρίσκεται καί πάλιν ἀντιμέτωπον μέ ἄτεργκα συμφέροντα ποικιλωνύμων ἐξουσιῶν.

Τιμώτατοι ἀδελφοί καί πεφιλημένα τέκνα,

Γενεὰ παρέρχεται καί γενεὰ ἔρχεται, καί αἱ ἐπερχόμεναι ἐξελίξεις εἶναι κατ' ἄνθρωπον δυσκόλως προβλέψιμοι. Ἡ γνησία πίστις, ὅμως, δέν ἔχει διλήμματα. Ὁ Λόγος ἐγένετο σὰρξ, ἡ «ἀλήθεια ἦλθε» καί «παρέδραμεν ἡ σκιά», μετέχομεν ἤδη τῆς Βασιλείας ἐν τῇ πορείᾳ πρὸς τήν τελείωσιν τοῦ ἔργου τῆς ἐνσάρκου Θείας Οἰκονομίας. Ἔχομεν ἀκλόνητον τήν βεβαιότητα,

5. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Ὁμιλία πρὸς τῆς ἐξορίας, PG 52, 429.

6. Νικολάου Καβάσιλα, Περί τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, ΣΤ', PG 150, 680.

7. Α' Ἰωάν. δ', 9-11.

ὅτι τό μέλλον ἀνήκει εἰς τόν Χριστόν, ὁ Ὅποῖος εἶναι «χθές καί σήμερον ὁ αὐτός καί εἰς τούς αἰῶνας»⁸, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ εἶναι καί θά παραμένη τόπος ἀγιασμοῦ καί ἐνθέου βιοτήs, ἀνακαινίσεως τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ κόσμου, πρόγευσις τῆs δόξης τῆs Βασιλείας, ὅτι θά συνεχίση «νά δίδῃ τήν εὐαγγελικήν μαρτυρίαν» καί «νά διανέμῃ ἐν τῇ οἰκουμένη τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ: τήν ἀγάπην Του, τήν εἰρήνην, τήν δικαιοσύνην, τήν καταλλαγὴν, τήν δύναμιν τῆs Ἀναστάσεως καί τήν προσδοκίαν τῆs αἰωνιότητος»⁹. Τό σύγχρονον ἰδεολόγημα περὶ «μεταχριστιανικῆs» ἐποχῆs εἶναι ἄτοπον. «Μετά Χριστόν», τὰ πάντα εἶναι, καί μένουσιν εἰς τόν αἰῶνα, «ἐν Χριστῷ».

Κλίνοντες εὐσεβοφρόνως τὰ γόνατα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ Βρέφους τῆs Βηθλεέμ καί τῆs βρεφοκρατούσης Παναγίας Μητροῦs Αὐτοῦ, καί προσκυνοῦντες τόν ἐνανθρωπήσαντα «παντέλειον Θεόν», ἀπονέμομεν, ἐκ τοῦ ἀκοιμήτου Φαναρίου, τοῖs ἀνά τήν οἰκουμένην τέκνοιs τῆs Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῆs Ἐκκλησίας τήν Πατριαρχικήν ἡμῶν εὐλογίαν ἐπὶ τῷ Ἁγίῳ Δωδεκαημέρῳ, εὐχόμενοι ὑγιεινόν, ἀγλαόκαρπον καί εὐφρόσυνον τόν νέον ἐνιαυτόν τῆs χρηστότητος τοῦ Κυρίου.

Χριστούγεννα ,βιν´

*† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος
διάπυρος πρὸς Θεόν εὐχέτης πάντων ὑμῶν*

8. Ἐβρ. ιγ´, 8.

9. Ἐγκύκλιος τῆs Ἁγίας καί Μεγάλῆs Συνόδου τῆs Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας (Κρήτη 2016), Προοίμιον.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ἀριθμ. Πρωτ.: 1251

Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ 17.12.2018

ΕΠΚΥΚΛΙΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΔΑΝΘΙΜΟΣ

Πρὸς τοὺς εὐλαβεῖς Ἱερεῖς καὶ τοὺς εὐσεβεῖς Χριστιανούς
τῆς καθ' ἡμᾶς Θεοσώστου Ἱερῶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης

Ἀγαπητοὶ μου **πατέρες, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα** ἐν Κυρίῳ.

Πρὶν ἀπὸ **2000 χρόνια** καὶ πλέον, μέσα ἀπὸ τὴν παγκόσμια καὶ ἀγωνιώδη **ἀναμονή** γιὰ τὴν ἔλευση τοῦ **Λυτρωτῆ Θεοῦ** καὶ μέσα ἀπὸ τίς ἀδιάφυστες **προφητείες** τῆς **Παλαιᾶς Διαθήκης**, ἀνοιξαν διάπλατα οἱ **πύλες** τοῦ Οὐρανοῦ ἐπάνω στό **Σπήλαιο** τῆς Βηθλεέμ καὶ ἄγγελοι ἀπεσταλμένοι τῆς θείας βουλῆς, ἔψαλλαν γιὰ τὸ Θεόσδοτο Βρέφος τὸν ἐλπιδοφόρο ὕμνο: **«Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία»**. Ἡ παλαιὰ **ἐξορία** τῶν Προτοπλάστων ἀπὸ τοὺς κήπους τῆς Ἑδέμ ἔπαιρνε τέλος, ἀφοῦ οἱ οὐράνιες **ἀγκάλες** τοῦ Θεοῦ Πατέρα καὶ Δημιουργοῦ προετοιμάζοντο νὰ δεχθοῦν τὸν πεπλανημένο **ἄνθρωπο**, μὲ τὴν **ἐνανθρώπηση** τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, τοῦ **αἵροντος** τὴν **ἁμαρτία** τοῦ κόσμου.

Τὸ σκηνικὸ τοῦ Σπηλαιῶ τῆς Βηθλεέμ ἔγινε **σύμβολο** τῆς θείας **ταπεινώσεως**, καὶ στὴν πορεία τῆς θεϊκῆς ἀποκαλύψεως ἀνεδείχθη στό **ιερώτερο καὶ ωραιότερο** πίνακα τῆς **συγκαταβάσεως** τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπο, ἀκτινοβολῶντας **ζωὴ** καὶ **ἐλπίδα** γιὰ τὴν ταλαιπωρημένη ἀνθρώπινη ὑπαρξη. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ ἱερός ὕμνος τῆς Ἐκκλησίας ἀναφωνεῖ μελωδικῶς:

**«Σπηλαίῳ παρῶκησας Χριστέ ὁ Θεός,
φάτην ὑπεδέξατο, Ποιμένες δὲ καὶ μάγοι προσεκύνησαν.**

Τότε δὴ τῶν προφητῶν ἐπληροῦτο τὸ κήρυγμα·

**καὶ Ἀγγέλων αἱ δυνάμεις ἐθαύμαζον,
βοᾶσαι καὶ λέγουσαι·**

Δόξα τῇ συγκαταβάσει σου, μόνη φιλόνητοπε».

Ἡ μορφή τοῦ κόσμου **ἄλλαξε** ἀπὸ τὴν **Θεῖα Γέννηση** τοῦ Ἑμμανουήλ. Ἡ **ἱστορία** τοῦ ἀνθρώπινου γένους κόπηκε στὰ δύο. Ὁ **ψεύτικος** κόσμος τῶν εἰδώλων **ἐταράχθη** ὀδύοντας πρὸς τὴν ἀφάνεια. Κοσμικοὶ ἡγεμόνες καὶ σοφοὶ στοχασταὶ προετοιμάζαν ἄμυνα καὶ ἐπίθεση. Οἱ προφητεῖες στὴν Παλαιὰ Διαθήκη ἔγιναν ἀντικείμενο περιεργείας καὶ ἔρρενας. Οἱ πονεμένοι καὶ τραυματισμένοι ἀπὸ τὴν

ζωή ανέκτησαν ἐλπίδες. Οἱ σκλαβωμένοι καί οἱ περιφρονημένοι διεξεδίκησαν τά δικαίωμάτα τους. Ὁλος ὁ **κόσμος** σέ ἀναμονή ὥσπου νά ἔλθῃ ἡ ὥρα τῆς δημόσιας **παρουσίας** τοῦ **Ἰησοῦ Χριστοῦ**, πού θά ἀνατρέψῃ τήν πνευματική ραστώνη καί θά ξυπνήσῃ συνειδήσεις γιά νά ἀνέβουν στήν κλίμακα τῶν πραγματικῶν **ἀξιῶν** τῆς ζωῆς.

Ὅταν **ὀλοκληρώθηκε** ἡ ἔλευση τοῦ Λυτρωτῆ, ὅταν αὐτός ἐδίδαξε τόν **ἀποκεκαλυμμένο Λόγο** του, ὅταν διεκήρυξε τήν αἰώνια **ἀλήθεια** πού ἐλευθερώνει τόν ἄνθρωπο, ὅταν προέβαλε τήν **πίστη** στόν Θεό ἐν ἐλευθερία, ὅταν ἐστηλίτευσε τήν **ὑποκρισία**, ὅταν διεκήρυξε ὡς πρώτη ἀρετή τήν **ἀγάπη**, ὅταν διεμόρφωσε καί ἀφῆκε ὑπόδειγμα βίου καί ζωῆς τήν **ἰδική** του στάση καί συμπεριφορά, τότε προδομένος ἀπό τήν κακία τοῦ κόσμου, ἀλλά **δυνατός** στήν ἀδυναμία του, **ἐσταυρώθηκε** ἐκουσίως γιά τήν **σωτηρία** τοῦ κάθε πιστοῦ ἀνθρώπου, πού εἶναι **βαπτισμένος** καί ἀνήκει στήν Ἐκκλησία Του. Μέ τήν **Ἀνάστασή** Του ὁ Χριστός, μέ τήν **Ἀνάληψη** στούς Οὐρανοῦς καί τήν ἀποστολή τοῦ Παρακλήτου, κατά τήν ἡμέρα τῆς **Πεντηκοστῆς** γιά νά συγκροτήσῃ τήν ἐπί γῆς Ἐκκλησία, συνεπληρώθη ὁ κύκλος τῆς **Θείας Ἐπιφανείας**, πάντοτε ἐπί τῷ σκοπῷ τῆς **σωτηρίας** τοῦ ἀνθρώπου.

Ἔτσι, κατά τήν βουλή τοῦ Θεοῦ, ἡ μυστική νύκτα τῆς Βηθλεέμ, μέ γνώρισμα τήν πτωχεία καί τήν ταπείνωση τοῦ Ἰησοῦ, ἔγινε ἡ παγκόσμια σκηνή τοῦ **Χριστιανισμοῦ**, πού διά τῆς Ἐκκλησίας **ἀγιάζει, εὐλογεῖ, σκεπάζει καί προστατεύει** τόν κόσμο, ἐπί εἴκοσι αἰῶνες. Οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι, οἱ ἀποστολικοί Πατέρες, οἱ Μάρτυρες, οἱ μεγάλοι Ἱεράρχαι καί οἱ Ὅσιοι ἐκήρυξαν σέ ὀλόκληρο τόν κόσμο, τήν λυτρωτική **δύναμη** τῆς Ἐκκλησίας τοῦ **Χριστοῦ** καί τήν ἀνακαινιστική δωρεά τοῦ ἱεροῦ **Εὐαγγελίου**.

Ἡ ἀφιλόξενη στάση στή Βηθλεέμ γιά τήν φιλοξενία τῆς Παρθένου Μαρίας μετά τοῦ μνηστῆρος καί προστάτου αὐτῆς Ἰωσήφ, ἦταν μαζί μέ τόν διωγμό τοῦ Ἡρώδη κατά τοῦ Ἰησοῦ, τό **προανάκρουσμα** τῶν διωγμῶν τῆς Ἐκκλησίας ἀπό τήν διεφθαρμένη καί ἄθεη ρωμαϊκή πολιτεία καί ἀπό πλῆθος ἄλλων ἐχθρῶν ἀνά τούς αἰῶνες καί μέχρι **σήμερα**.

Τέτοια ἡμέρα πού εἶναι σήμερα, μέ τήν μεγάλη ἐορτή τῶν **Χριστουγέννων**, μέ βράχο τῆς πίστεως τήν **Παναγία** μας, μέ τήν συνοδεία τῶν **ἀγγέλων**, τήν εὐσέβεια τῶν **μάγων** καί τήν καθαρότητα τῶν **ποιμένων**, κάτω ἀπό τό ἀντιφέγγισμα τοῦ φωτεινότατου ἄστρου, σᾶς προσκαλῶ νά **σπεύσωμε** ὅλοι στή **φάτνη** τῆς Βηθλεέμ γιά νά **προσκυνήσωμε** καί νά **λατρεύσωμε** τόν νεογέννητο **Κύριό** μας **Ἰησοῦ Χριστό**, καί μέ ἓνα πέταγμα τοῦ νοῦ μας νά θεωρήσωμε ὅλη τήν πορεία τῆς πίστεώς μας μέχρι σήμερα, ἐπί **2018** χρόνια. Μέ τόσους διωγμούς, μέ τόσους κινδύνους, δέν εἶναι θαῦμα ἡ μαρτυρία Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀπό τόσους πιστούς, μέσα στό σύγχρονο κόσμο; Διότι, ἀδελφοί μου, μὴ ἀμφιβάλλετε, ὅτι καί σήμερα ὁ Χριστός καί ἡ Ἐκκλησία διώκονται στόν τόπο μας. Ἡ λαίλαπα τῆς ἀθεΐας, προϊόν τῆς εὐρωπαϊκῆς κοινωνίας, πλήττει τήν πατρίδα μας, τήν Ἑλλάδα. Ἀδελφοί, **«στήκετε καί κρατεῖτε τίς παραδόσεις»**. Τά μικρά, ἀλλά καί τά μεγάλα προβλήματα τῶν κοινωνιῶν λύονται μόνο μέ τόν **λόγο** καί τό **φρόνημα** τοῦ **Ἰησοῦ Χριστοῦ**. Ὁ ἴδιος ὁ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ
ΠΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΑΡΧΙΕΡΕΩΝ

*Πρός τήν Αὐτοῦ Θειοτάτην Παναγιότητα Τόν Οἰκουμενικόν
Πατριάρχη **κ.κ. Βαρθολομαῖον,**
τόν Ἐξοχώτατον Πρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας
κ. Προκόπιον Παυλόπουλον,
τόν Ἀξιότιμον Πρόεδρον τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων
κ. Νικόλαον Βούτσην,
τόν Ἐξοχώτατον Πρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως
κ. Ἀλέξιον Τσίπραν,
τόν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος
κ.κ. Τερώνυμον,
τούς προέδρους τῶν Κομμάτων,
τά μέλη τοῦ Ἑλληνικοῦ Κοινοβουλίου*

Πρὶν ἀπὸ ἓνα σχεδόν χρόνο εἶχαμε ἐκφράσει δημόσια ἀλλὰ καί σέ σᾶς προσωπικά τούς φόβους μας, τίς ἀνησυχίες μας καί τίς ἀπόψεις μας σχετικά μέ τήν προετοιμαζόμενη τότε συμφωνία μεταξύ τῆς Ἑλλάδος καί τοῦ γειτονικοῦ κράτους τῶν Σκοπίων σχετικά μέ τό ὄνομα, σχετικά μέ ἓνα φλέγον θέμα πού ἀφορᾶ τήν ἐθνική

συνέχεια στήν σελίδα 8

Χριστός διεκήρυξε ἐνώπιον τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας. «Ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι καί εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τόν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ. Πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς» (Ἰω. ιη´ 37).

Ὡς ὀρθόδοξοι Χριστιανοί ἐπομένως, ἐδραῖοι καί ἀμετακίνητοι ἐπάνω στό λόγο τοῦ Εὐαγγελίου καί τῆς ἱερᾶς Παραδόσεως, προσερχόμεθα καί σέ τοῦτα τά **Χριστούγεννα**, προσκυνηταί τοῦ Ἐνανθρωπήσαντος Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ στή φάτη τῆς **Βηθλεέμ** καί ὡς μόνιμα μέλη τῆς Ἐκκλησίας μας, μέ τήν ἀγάπη καί τήν εἰρήνη ὡς δῶρα πρὸς ὅλους τούς ἀδελφούς μας, συμπάλλομε στήν Ἐκκλησία. «Τά σύμπαντα σήμερον, χαρᾶς πληροῦνται, Χριστός ἐτέχθη ἐκ τῆς Παρθένου». Ἀμήν.

Εὐλογημένα Χριστούγεννα, ἀδελφοί.

Ἔτη πολλά καί Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος καινούργιος χρόνος.

Χαίρετε καί ὑγιαίνετε.

**Εὐχέτης
Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
† Ὁ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΑΝΘΙΜΟΣ**

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΑΡΧΙΕΡΕΩΝ

συνέχεια από την σελίδα 7

μας υπόσταση, τήν ταυτότητα, τήν ιστορία και τόν πολιτισμό τῆς Μακεδονίας μας, τόν ὁποῖο ἀσύστολα καί ἀπροκάλυπτα σφετερίζονταν ἐπί δεκαετίες οἱ γείτονές μας ἐπιδιώκοντας μάλιστα τή δική μας συναίνεση.

Δηλώσαμε σέ ὅλους τούς τόνους καί μέ ὅλους τούς τρόπους ὅτι δέν ἔχουμε τίποτε ἐναντίον τῆς γειτονικῆς χώρας οὔτε τῆς ἐντάξεώς της στό NATO ἢ στήν Εὐρωπαϊκή Ἐνωση, ἀλλά αὐτό δέν εἶναι δυνατόν νά γίνει εἰς βάρος τῶν ἐθνικῶν μας συμφερόντων, δέν εἶναι δυνατόν νά γίνει μέ ὑποχωρήσεις ἀπό τή δική μας πλευρά καί ἀδιαλλαξία ἀπό τήν ἄλλη.

Ἐκφράσαμε τήν ἀνησυχία μας καί τούς φόβους μας ὡς Ἑλληνες Μακεδόνες, ὡς Μητροπολίτες πού διακονοῦμε ἕναν λαό ὁ ὁποῖος ἀνησυχεῖ καί ἀγωνιᾷ γιά τήν ἔκβαση τῆς κρίσιμου αὐτῆς ὑποθέσεως γιά τήν πατρίδα μας καί τή Μακεδονία μας.

Διατυπώσαμε ἐπιχειρήματα, ὑψώσαμε τή φωνή μας, κατηγορηθήκαμε γι' αὐτό, παρότι εἶχαμε τονίσει πώς δέν θέλουμε νά ἀναμιχθοῦμε σέ θέματα ἐξωτερικῆς πολιτικῆς πού χειρίζεται ἡ ἑλληνική κυβέρνηση, ἀλλά δικαιούμεθα νά ἐκφράζουμε τήν ἀποψή μας ὡς πολίτες αὐτῆς τῆς χώρας γιά ἕνα ζήτημα πού μᾶς ἀφορᾷ ἄμεσα καί μᾶς πονᾷ πολύ.

Προειδοποιήσαμε γιά τίς ἀλτρωτικές καί κακόβουλες διαθέσεις τῆς γειτονικῆς χώρας ἐναντι τῆς πατρίδος μας καί τῆς Μακεδονίας μας καί ζητήσαμε νά μήν ἐνδώσουμε οὔτε στίς ἀπαιτήσεις οὔτε στίς πιέσεις τῶν γειτόνων καί τῶν ἐταίρων μας καί ὑπογράψουμε μία συμφωνία μέ τήν ὁποία θά παραχωρούσαμε τό ὄνομα τῆς Μακεδονίας ἢ παράγωγό του, γιατί αὐτό θά ἄνοιγε μέ τήν ὑπογραφή μας τήν πόρτα τοῦ ἀλτρωτισμοῦ καί τοῦ ἐπεκτατισμοῦ στούς γείτονές μας, πού γαλουχήθηκαν μέ μία ψεύτικη ιστορία, πού ἔζησαν δεκαετίες μέ μία κίβδηλη ταυτότητα, πού ἤθελαν καί θέλουν τήν ἔξοδο στό Αἰγαῖο.

Δυστυχῶς δέν εἰσακουσθήκαμε. Δυστυχῶς ἡ ἀδιαλλαξία τῶν γειτόνων μας μᾶς ἐπιβεβαίωσε μέ τόν πιό πανηγυρικό τρόπο. Πρῖν ἀκόμη ὑπογραφεῖ ἡ συμφωνία τῶν Πρεσπῶν γιά τήν ὀνομασία τῆς γειτονικῆς χώρας ὡς «Βόρεια Μακεδονία» ὁ πρωθυπουργός της καί ὁ ὑπουργός ἐξωτερικῶν κατήργησε τό «Βόρεια», ἐπιβεβαιώνοντας αὐτό πού ἀπό τήν ἀρχή λέγαμε ὅτι ὁποῖος προσδιορισμός καί ἄν συνοδεύει τόν ὄρο Μακεδονία στό ὄνομα τῆς γειτονικῆς χώρας αὐτό σύντομα θά ξεχασθεῖ καί θά μείνει μόνο τό «Μακεδονία». Πολλῶ μᾶλλον πού ἐμεῖς, ὑποχωρώντας κατά πρωτοφανῆ τρόπο, συμφωνήσαμε στό νά τούς ἀναγνωρίζεται «Μακεδονική» ταυτότητα/ἐθνότητα καί «Μακεδονική» γλώσσα.

Ποῖο εἶναι τό ὄφελος τῆς Συμφωνίας τῶν Πρεσπῶν γιά τή χώρα μας; Νά βρεῖται καί πάλι ἀντιμέτωπη μέ τήν ἀδιαλλαξία τοῦ γειτονικοῦ κράτους, τό ὁποῖο ἐνῶ ἀκόμη δέν ἔχει ὀλοκληρώσει τήν κύρωση τῆς Συμφωνίας καί ἡ Συμφωνία δέν

ἔχει ἐγκριθεῖ ἀπό τή Βουλή τῶν Ἑλλήνων τολμᾶ νά ἐπαναλαμβάνει μέ τόν πιό προκλητικό τρόπο τίς θέσεις πού μέχρι τώρα μᾶς ἔλεγαν ὅτι ἐκπροσωπεῖ μόνο ἡ ἐθνικιστική πτέρυγα τῆς Βουλῆς τῶν Σκοπίων πού ἀντιτίθεται στή Συμφωνία.

Ποίος ὅμως δέν ἄκουσε τήν 1η Δεκεμβρίου τόν πρωθυπουργό τῶν Σκοπίων καί δέν κατάλαβε ὅτι ἡ στάση τῆς γειτονικῆς χώρας ἐναντι τῆς Ἑλλάδος ὄχι μόνο δέν ἀλλάξε ἀλλά ἔγινε ἀκόμη πιό προκλητική ὅταν ὁ πρωθυπουργός τῆς γειτονικῆς χώρας ἀναφέρεται σέ «Μακεδόνες» πού καταπιέζονται στήν Ἑλλάδα καί γιά τούς ὁποίους φροντίζει ὁ ἴδιος μέ τή Συμφωνία τῶν Πρεσπῶν καί ὑποστηρίζει ὅτι «τώρα ἔχουμε καλύτερες πιθανότητες, τώρα ἔχουμε εὐκαιρίες γιά τά παιδιά στήν Ἑλλάδα νά μάθουν τή μακεδονική γλώσσα, μέχρι τώρα αὐτό ἀπαγορευόταν, ἦταν ἕνα θέμα ταμπού. Ἡ μακεδονική γλώσσα ἤδη διδάσκεται στή Μακεδονία. Ἔχουμε μία εὐκαιρία νά τούς βοηθήσουμε ἀληθινά νά ἀπομακρύνουμε τά σύνορα».

Πόσο διαφέρουν αὐτές οἱ ἀπόψεις ἀπό ἐκεῖνες πού εἶχαμε ἐπισημάνει καί οἱ ὁποῖες ἔκαναν λόγο γιά δῆθεν γενοκτονία τῶν «Μακεδόνων» ἀπό τήν Ἑλλάδα καί γιά δῆθεν «μακεδονική μειονότητα»!

Οἱ ξεκάθαρες αὐτές δηλώσεις τοῦ πρωθυπουργοῦ Ζόραν Ζάεφ στή Βουλή τῆς χώρας τους ἀφήνουν ἔκθετους ὅσους ὑπέγραψαν ἢ προτίθενται νά ἐπικυρώσουν τή Συμφωνία τῶν Πρεσπῶν καί ἀποδεικνύουν ἀβάσιμες ὄλες τίς διαβεβαιώσεις τους γιά μία «καλή συμφωνία».

Γιατί δέν ὑπῆρξε σθεναρή καί δυναμική ἀντίδραση τῆς ἡγεσίας τῆς χώρας μας σέ αὐτές τίς δηλώσεις; Γιατί σιωποῦμε ὅταν ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλγαρικῆς κυβερνήσεως Κρασιμίρ Καρακατσάνοφ σέ συνέντευξή του στίς 9 Δεκεμβρίου προειδοποίησε τά Σκόπια «νά σταματήσουν τήν παραχάραξη τῆς ἱστορίας» καί δήλωσε ὅτι «ἡ “Μακεδονία” δέν πρέπει νά ἐνταχθεῖ στό ΝΑΤΟ μέ αὐτή τή νοοτροπία» καί ἀπειλήσε, νά ἀντιταχθεῖ, θέτοντας βέτο στήν ἐνταξη τῆς ΠΓΔΜ στήν Εὐρωπαϊκή Ἐνωση καί τό ΝΑΤΟ ἐπειδή θεωρεῖ ὅτι ἡ κυβέρνηση τῶν Σκοπίων ἐπιχειρεῖ νά ἐκμεταλλευθεῖ τό θέμα τῆς δῆθεν μακεδονικῆς γλώσσας», προσθέτοντας σέ ἀνάρτηση στό Facebook, ὅτι «Δέν ὑπάρχει τέτοια γλώσσα καί κανείς δέν μπορεῖ νά τήν καθιερώσει... Ἐάν ἀρνηθοῦν, δέν θά ἔχουν τήν ὑποστήριξή μας πρὸς τό ΝΑΤΟ καί τήν ΕΕ». Καί καταλήγει λέγοντας ὅτι «Ἡ ἱστορία τῆς Μακεδονίας πού προβάλλει ὁ πρωθυπουργός τῆς ΠΓΔΜ δέν ἴσχυε ἔως τό 1944».

Ἐμεῖς τί κάναμε γιά ὅλα αὐτά, τά ὁποῖα προκαλεῖ καί ἐνθαρρύνει ἡ ὑπογραφή τῆς Συμφωνίας τῶν Πρεσπῶν; Τό μόνο πού κάναμε ἦταν νά κατηγοροῦμε ἄκριτα καί ἄδικα τούς μαθητές, τά παιδιά μας πού ξεσηκώθηκαν γιά νά ὑπερασπισθοῦν τήν πατρίδα τους καί τήν ἱστορία της, ὅτι ὑποκινοῦνται ἀπό ἀκροδεξιὰ κόμματα καί φασιστικές ἰδεολογίες πού στήν συνείδηση ὅλων μας εἶναι ἀσφαλῶς καταδικαστέες. Γιατί ἀλήθεια; Εἶναι φασιστικό νά ὑπερασπίζεται κανείς τήν πατρίδα του καί τά συμφέροντά της; Ὅλοι μαζί δέν χειροκροτήσαμε καί δέν τιμοῦμε τούς νέους ἐκείνους πού ἀγωνίστηκαν μέ τήν ἐξέγερση τοῦ Πολυτεχνείου τό 1973; Τούς θεώρησε

κανείς υποκινούμενους; Γιατί τώρα νά πληγώνουμε τήν ἀγνή ἀγάπη αὐτῶν τῶν παιδιῶν γιά τήν πατρίδα τους σπιλώνοντάς τα μέ τέτοιους χαρακτηρισμούς;

Δέν εἶναι ὁμως μόνο οἱ πολιτικοί τῆς γειτονικῆς χώρας, εἶναι καί «οἱ Μητροπολίτες» τῆς Σχισματικῆς «Μακεδονικῆς» Ἐκκλησίας, πού ἐπιδιώκουν τήν ἀναγνώριση καί τήν Αὐτοκεφαλία καί συμμερίζονται τίς ἴδιες ἀπόψεις. Εἶναι προφανές ἀπό τίς δηλώσεις τοῦ «μητροπολίτου» Ἀγαθαγγέλου στίς 12 Φεβρουαρίου 2018. «Ἡ Μητέρα τοῦ Θεοῦ, ἡ Παναγία Θεοτόκος εἶναι προστάτης τῆς δικῆς μας ἀγίας μακεδονικῆς γῆς! Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός καί ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἶναι οἱ στυλοὶ πού δέν θά ἀφήσουν τίποτε νά λείπει ἀπό τούς δικούς μας μακεδονικούς χώρους!

Θά πρέπει λοιπόν νά δώσουμε θάρρος στους ἀδελφούς μας ἀπό τή Μακεδονία τοῦ Αἰγαίου, στους ἀδελφούς μας ἀπό τή Μακεδονία τοῦ Πιρίν, αὐτοὶ δέν ἔχουν τό δικαίωμα νά μιλοῦν ἐκεῖ, αὐτοὶ εἶναι φοβισμένοι.

Ἐκεῖνος ὁ λαός ἐκεῖ εἶναι φοβισμένος, ἀλλά δέν πρέπει νά φοβοῦνται! Τώρα, στόν 21ο αἰώνα πρέπει νά ποῦν καί αὐτοὶ ὅτι εἶναι Μακεδόνες, ὄχι Ἑλληνες Μακεδόνες, ἀλλά Μακεδόνες!».

Εἶναι προφανεῖς ἀπό τίς δηλώσεις τῆς Ἀρχιεπισκοπικῆς κληρικολαϊκῆς συνλεύσεως τῆς Σχισματικῆς «Μακεδονικῆς» Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία τό 1994 ἐπικύρωσε τό «Σύνταγμα τῆς Μακεδονικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας» οἱ θέσεις τους ἔναντι τῆς Ἑλλάδος, ὅταν ἀναφερόμενοι στή χώρα τους ὁμιλοῦν γιά τό «πρῶτο ἐλεύθερο ἔδαφος τῆς Μακεδονίας».

Δυστυχῶς αὐτή εἶναι ἡ κατάσταση στή γειτονική χώρα καί τήν Ἐκκλησία της. Δέν ἔχουν ἀπομακρυνθεῖ οὔτε χιλιοστό ἀπό τίς θέσεις τους γιά τή «Μακεδονία τοῦ Αἰγαίου», γιά τή «μακεδονική» γλώσσα καί τόν «μακεδονικό» πολιτισμό, διαφημίζοντας τή δῆθεν σλαβική καταγωγή τῶν Ἑλλήνων Θεσσαλονικέων ἰσαποστόλων ἀγίων ἀνταδέλφων Κυρίλλου καί Μεθοδίου, τούς ὁποίους ἀπέστειλε ὁ ἅγιος καί σοφός πατριάρχης Φώτιος, ἀλλά καί τή δῆθεν ἴδρυση ἀνεξαρτήτου «Μακεδονικῆς» Ἐκκλησίας ἀπό τήν ἐποχή τοῦ «Μακεδονικοῦ» (Βουλγαρικοῦ) βασιλείου τοῦ Σαμουήλ, οὔτε ἔχουν διάθεση νά ἀποστοῦν ἀπό ὅλες αὐτές τίς ἀβάσιμες καί ἀνιστόρητες θέσεις καί τίς ἀλυτρωτικές βλέψεις τους, ἐνῶ ἀντίθετα θά συνεχίζουν νά μᾶς πιέζουν γιά περαιτέρω ὑποχωρήσεις μέ τήν ἀλλαγὴ τῶν σχολικῶν βιβλίων τῆς ἱστορίας, γιά ἀπάλειψη τοῦ ὅρου Μακεδονία ἀπό θεσμούς, ἰδρύματα, φορεῖς, προϊόντα κ.λπ. Τελευταῖο θλιβερό παράδειγμα ἡ προτεινόμενη ἀφαίρεση τοῦ κεφαλαίου γιά τόν Παῦλο Μεῶ, τόν Γερμανό Καραβαγγέλη καί τόν Μακεδονικό Ἀγῶνα ἐν γένει ἀπό τό βιβλίο τῆς Ἱστορίας.

Μία ἐπικύρωση τῆς Συμφωνίας τῶν Πρεσπῶν ἀπό τή Βουλή τῶν Ἑλλήνων, ὅπως καί ἡ ἀναγνώριση Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Μακεδονίας ὄχι μόνο δέν θά ἀποτελέσουν τή βάση γιά τήν εἰρηνική συμβίωση καί συμπόρευση τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καί τοῦ λαοῦ τῆς γειτονικῆς χώρας, ἀλλά μόνιμη ἐστία καλλιέργειας ἀλυ-

τρωτισμοῦ καί ἐχθρότητος. Γιατί καμία συμφωνία δέν μπορεῖ νά εὐδοκιμήσει, ἐάν δέν βασίζεται στήν ἀλήθεια.

Μέ βαθειά συναίσθηση τῆς εὐθύνης μας ὡς κληρικῶν, ὡς ἱεραρχῶν πού διαποιμαίνουμε τήν ἱστορική καί ἀγιοτόκο αὐτή περιοχὴ τῆς πατρίδος μας, τῆ Μακεδονία, ὡς συνεχιστές ἀγίων καί μαρτύρων ἱεραρχῶν πού ἀγωνίσθηκαν καί θυσιάσθηκαν γιά τή διατήρηση τῆς ἐλληνικότητος τῆς Μακεδονίας μας καί τήν ἀπελευθέρωσή της, ὡς ποιμένων καί πνευματικῶν πατέρων πού ἀφουγκραζόμεθα τήν ἀγωνία τοῦ λαοῦ μας, ἀπευθύνουμε θερμότητῃ ἔκκληση πρὸς ὅλους τοὺς ὑπευθύνους, ἔστω καί τήν τελευταία αὐτὴ στιγμή νά μὴν ἐπικυρώσετε τὴ συμφωνία, νά μὴν θελήσετε νά βάλετε τὴν ὑπογραφή σας σὲ μία συμφωνία πού θά δημιουργήσῃ δυσμενῆ ἱστορικά τετελεσμένα γιά τὴν πατρίδα μας καί τὴν Ἐκκλησία μας. Δέν εἶναι δυνατόν νά ἀναγνωρίσουμε μία Ἐκκλησία πού θά φέρει τὸ ὄνομα τῆς Μακεδονίας μας καί, παρότι ἀρκετὰ ἀπὸ τὰ στελέχη της εὐεργετήθηκαν ἀπὸ τὴν Ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία καί τὸ Ἅγιον Ὄρος, δηλητηριάζουν τίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων παραχαράττοντας τὴν ἀλήθεια καί τὴν ἱστορία τῆς Μακεδονίας καί τῆς Ἐκκλησίας μας καί ἀγνοώντας, ἔστω καί ἂν φαινομενικὰ δείχνουν νά τὸ σέβονται, συστηματικὰ τὸ Οἰκουμενικὸ μας Πατριαρχεῖο.

Δέν θέλουμε νά πιστεύσουμε ὅτι οὔτε ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας, ὁ ὁποῖος ἀντέδρασε ἤδη στίς πρόσφατες δηλώσεις τοῦ πρωθυπουργοῦ τῆς γειτονικῆς χώρας, οὔτε ὁ πρωθυπουργὸς τῆς χώρας μας θά θελήσουν νά ἐπικυρώσουν μία συμφωνία καταστροφικὴ γιά τὴν πατρίδα μας καί τὰ συμφέροντά της, μία συμφωνία δυναμίτη στὰ θεμέλια τῆς Ἑλλάδος ἀλλὰ καί τῆς εἰρήνης στήν περιοχὴ μας, μία συμφωνία πού θά τοὺς καταστήσῃ ὑπόλογους ἔναντι τῆς ἱστορίας καί τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ.

Δέν μπορούμε νά πιστεύσουμε ὅτι τὰ μέλη τοῦ ἐλληνικοῦ Κοινοβουλίου καί ἰδίως οἱ βουλευτὲς τῆς Μακεδονίας θά στηρίξουν μέ τὴν ψήφο τους μία συμφωνία ἀντίθετη στήν ἱστορικὴ ἀλήθεια γιά τὴ Μακεδονία μας καί θά ἀμαυρώσουν τὸ ὄνομά τους γιά πάντα.

Δέν διανοούμεθα κἄν ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸ μας Πατριαρχεῖο, τὸ ὁποῖο ἔχει καταδικάσει ὡς αἵρεση τὸν ἔθνοφυλετισμό, θά ἀναγνωρίσει μία σχισματικὴ Ἐκκλησία καί θά τῆς δώσει τὴν ἀξία τῆς Αὐτοκεφαλίας, ὅταν οἱ «μητροπολίτες καί οἱ κληρικοί της» ἐκπροσωποῦν τὴ χειρότερη μορφή ἔθνοφυλετισμοῦ καί σύντομα θά στραφοῦν καί ἔναντίον του. Μᾶς ἐνισχύει ἡ διαβεβαίωση τοῦ Παναγιωτάτου μας Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου στὴ σύναξη τῶν Ἀρχιερέων στήν Κωνσταντινούπολη ὅτι δέν πρόκειται νά ἀναγνωρίσει Ἐκκλησία μέ τὸ ὄνομα τῆς Μακεδονίας. Πρὸς τοῦτο ἀναμένουμε καί διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος συνοδικῶς τὴν συμπαράστασίν της.

Παρακαλοῦμε θερμῶς ὅλους σας νά ἀναλογισθεῖτε τίς ἱστορικές σας εὐθύνες καί νά μὴν θελήσετε νά βρεθεῖτε ἀνακόλουθοι ἀπέναντι τὸν λαὸ μας καί στήν ἱστορία.

Ἐμεῖς δηλώνουμε ὅτι θὰ πράξουμε τό χρέος μας, ὑπεύκοντες στήν ἀρχιερατική μας συνείδηση καί στήν ἱστορική εὐθύνη πού ὅλοι ἔχουμε καί αἰσθανόμεθα αὐτή τήν κρίσιμη στιγμή, καί μέ τήν χάρη τοῦ Θεοῦ θὰ συνεχίσουμε νά ἐκφράζουμε μέσα ἀπό ἓνα καθαρά ἐκκλησιαστικό καί πατριωτικό ἦθος, τήν κάθετη ἀντίθεσή μας σ' ὅτι ἀμαυρώνει τήν ἐνδοξη ἱστορία τῆς Μακεδονίας μας, ἐνδόξου καί μαρτυρικοῦ τμήματος τῆς Πατρίδος μας Ἑλλάδος, ἀπομειώνει τίς θυσίες τῶν ἐνδόξων πατέρων μας, κληρικῶν καί λαϊκῶν, ἀποσταθεροποιεῖ τήν περιοχὴ μας καί ἀνοίγει τήν πόρτα σέ ἀλυτρωτισμούς πού δημιουργοῦν συνθήκες πολὺ ἐπικίνδυνων κρίσεων στήν εὐρύτερη περιοχὴ.

19/12/2018

Ἄπαντες οἱ ἐν Μακεδονίᾳ διακονοῦντες Ἀρχιερεῖς

- † Ὁ Θεσσαλονίκης Ἀνθιμος
- † Ὁ Γουμένισσης, Ἀξιουπόλεως καί Πολυκάστρου Δημήτριος
- † Ὁ Βεροίας, Ναούσης καί Καμπανίας Παντελεήμων
- † Ὁ Καστορίας Σεραφεῖμ
- † Ὁ Φλωρίνης, Πρεσπῶν καί Ἑορδαίας Θεόκλητος
- † Ὁ Κασσανδρείας Νικόδημος
- † Ὁ Σερρών καί Νιγρίτης Θεολόγος
- † Ὁ Σιδηροκάστρου Μακάριος
- † Ὁ Ἐδέσσης, Πέλλης καί Ἀλμωπίας Ἰωήλ
- † Ὁ Ζιχνῶν καί Νευροκοπίου Ἱερόθεος
- † Ὁ Ἐλευθερουπόλεως Χρυσόστομος
- † Ὁ Σερβίων καί Κοζάνης Παῦλος
- † Ὁ Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως Βαρνάβας
- † Ὁ Δράμας Παῦλος
- † Ὁ Σισανίου καί Σιατίστης Παῦλος
- † Ὁ Πολυανῆς καί Κιλκισίου Ἐμμανουήλ
- † Ὁ Λαγκαδᾶ, Λητῆς καί Ρεντίνης Ἰωάννης
- † Ὁ Ἱερισσοῦ, Ἁγ. Ὀρους καί Ἀρδαμερίου Θεόκλητος
- † Ὁ Κίτρου καί Κατερίνης Γεώργιος
- † Ὁ Γρεβενῶν Δαυῖδ
- † Ὁ Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς Ἰουστίνος
- † Ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καί Θάσου Στέφανος

200 χρόνια από την επανοικοδόμηση τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τῆς ἀποστολικῆς Μητροπόλεως τῶν Θεσσαλονικέων (1818-2018)

Τοῦ Πρωτοπρ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΟΥΚΟΠΟΥΛΟΥ
Θεολόγου - MA.Th.

ΤΟ ΕΤΟΣ 2018 καί, πιά συγκεκριμένα, στίς 15 Νοεμβρίου, ὁ ἱερός ναός τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου, Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, στό ἱστορικό κέντρο τῆς Θεσσαλονικῆς ἐόρτασε τά 200 χρόνια ἀπό τήν ριζική ἀνακαίνισή του. Στίς 18 Νοεμβρίου τρ.ῆ. μέ μεγάλη χαρά καί αἰσθήματα εὐχαριστίας πρὸς τόν Τριαδικό Θεό καί τόν Ἅγιο Ἀθανάσιο, ἡ ἐνορία μας τέλεσε πανηγυρική θεία Λειτουργία προεξάρχοντος τοῦ Πρωτοσυγκέλλου μας ἀρχιμ. Ἰακώβου Ἀθανασίου, ὁ ὁποῖος ἐκπροσώπησε τόν Παναγιώτατο Μητροπολίτη Θεσσαλονικῆς κ. Ἄνθιμο. Στό τέλος τελέσθηκε κτιτορικό μνημόσυνο καί διαβάστηκε ἡ εἰδική εὐχή πού συνέταξε ὁ ἅγιος Συμεών, ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονικῆς ὁ Μυσταγωγός, γιά τήν ἀνάμνηση τῶν ἐγκαινίων. Τό πρόγραμμα τῆς ἀπογευματινῆς ἐκδήλωσης περιελάμβανε στήν ἀρχή τήν γνωστή χορωδία «Φιλαθωνίται», ἡ ὁποία μᾶς εἶχε εἰσαγάγει στήν πανηγυρική ἀτμόσφαιρα μέ τρεῖς θαυμάσιους ὕμνους, ἀκολούθησε ὀμιλία σχετική μέ τά ἀρχαιολογικά δεδομένα καί τό εὐρύτερο πλαίσιο τοῦ ναοῦ ἀπό τόν φοιτητή τοῦ τμήματος Ἱστορίας - Ἀρχαιολογίας Α.Π.Θ. Ἀθανάσιο Κουκόπουλο, καί στή συνέχεια οἱ χορωδίες «Δημητρίου

Παῖδες» καί «Χορωδία Ἑδυμέλων» ἔψαλλαν ὕμνους ἀπό τήν ἀκολουθία τῶν ἐγκαινίων. Μετά ὁ πρόεδρος τοῦ τμήματος Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ. κ. Παναγιώτης Σκαλτσῆς, καθηγητής πού εἰδικεύεται στόν τομέα τῆς λειτουργικῆς, μοιράστηκε μαζί μας τίς γνώσεις του γιά τήν ἱστορία, τήν τάξη καί τούς συμβολισμούς τῆς ἀκολουθίας τῶν ἐγκαινίων καί τέλος οἱ χορωδίες «Φῶτιος ὁ Μέγας» καί «Θεσσαλονικεῖς ὕμνωδοί» μέ ἐξαισίους ὕμνους ἐκλείσαν τήν πνευματική αὐτή πανδαισία.

Ἐφόσον ἡ ἐνορία μας ἐόρτασε, στήν οὐσία, 200 χρόνια ἀπό τόν ἐπανεγκαινισμό της, θά ἦταν χρήσιμο νά παραθέσουμε κάποιες πληροφορίες γιά τήν ἀκολουθία τῶν ἐγκαινίων.

Ἱστορία

Ἡ συνήθεια τῆς καθιερώσεως ναῶν καί θυσιαστηρίων ἦταν γνωστή τόσο στούς Ἰουδαίους ὅσο καί στούς ἐθνικούς. Οἱ ἐθνικοί καθιέρωναν πρόσωπα, ναούς, πόλεις, ἀκόμη καί ζῶα. Μάλιστα, ἰδιαίτερος οἱ Ῥωμαῖοι μέ τήν παρέμβαση ἱερέως καί μέ ὀρισμένο τυπικό στά ἐγκαινία τῶν πόλεων καί ναῶν ἔδιναν ἐπίσημο πανηγυρικό χαρακτήρα, μέ λιτανεῖες, θυσίες καί καθάρσεις. Στήν Ἁγία Γραφή καί μάλιστα στήν

Παλαιά Διαθήκη περιγράφονται λεπτομερώς τά ἐγκαινία τῆς Σκινηῆς τοῦ Μαρτυρίου στήν ἔρημο (Ἐξόδ., κεφ. 40), τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος (Γ΄ Βασιλ. 8,8 κ.έ.) καί τοῦ Ζοροβάβελ (Β΄ Ἑσδρα 6,16-17). Ὡς ἐκ τούτου ἦταν ἀναμενόμενο νά συνεχίσουν τήν παράδοση αὐτή, δέν εἶναι ὁμως γνωστό ἀπό πότε ἄρχισαν νά καθιερώνουν μέ εἰδικές τελετές τούς ναούς. Σχετικές πληροφορίες ἔχουμε ἀπό τήν ἐποχή τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου· ἀσφαλῶς, ὁμως, ἡ συνήθεια εἶχε ἤδη εἰσαχθεῖ ωρύτερα, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ὁ ἱστορικός Εὐσέβιος. Ἡ ἀρχική τελετή τῶν ἐγκαινίων περιελάμβανε εἰδικούς ὕμνους, εὐχές καί ἀναγνώσματα, ἐκφώνηση ἐπικαιρῶν λόγων καί πρό παντός τήν πανηγυρική τέλεση τῆς πρώτης Θείας Λειτουργίας στόν καινούργιο ναό. Στά στοιχεῖα αὐτά προστέθηκαν ἀργότερα καί ἄλλα καί κυρίως ἡ κατάθεση ἀγίων λειψάνων κάτω ἀπό τήν Ἁγία Τράπεζα, πού προέκυψε ἀπό τήν παλιά συνήθεια νά τελεῖται ἡ Θεία Λειτουργία ἐπάνω στούς τάφους τῶν μαρτύρων. Ἔτσι ἡ ἀκολουθία τῶν ἐγκαινίων ἔγινε μιά ἀπό τίς πιο μεγάλοπρεπείς καί πανηγυρικές.

Τά ἐγκαινία τελοῦσε πάντοτε καί τελεῖ ὁ ἐπίσκοπος. Μπορεῖ ὁμως καί ὁ ἔμπειρος πρεσβύτερος νά τελέσει ἐγκαινία ἔπειτα ἀπό εἰδική ἐξουσιοδότηση τοῦ ἐπισκόπου, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ὁ Ἅγιος Συμεών, ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, ὁ ἐραστής τῆς λειτουργικῆς ἀκρίβειας καί ὑπέρμαχος τῆς ὀρθῆς τάξεως στήν λατρεία.

Σύντομο σχολιασμό γιά τήν ἀκολουθία τῶν ἐγκαινίων μᾶς παρέχει ὁ

ἱερός Νικόλαος Καβάσιλας (14^{ος} αἰ.) στό ἔργο του: *Περί τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, λόγος πέμπτος* (PG 150, 625C-636D). Καί τόν ἀμέσως ἐπόμενο αἰώνα ὑπομημάτισε τήν ἀκολουθία ἐπίσης καί ὁ Ἅγιος Συμεών, Ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης στό *Περί τοῦ ἁγίου ναοῦ καί τῆς τούτου καθιερώσεως τμήμα «Διαλόγου»* του, κεφ. ρα΄-ρνε΄ (PG 155, 305A-361A). Καί οἱ δύο εἶναι Ἅγιοι τῆς ἀποστολικῆς Μητροπόλεως τῶν Θεσσαλονικέων.

Ἡ ἀνάμνηση τῶν ἐγκαινίων

Τά ἐγκαινία τοῦ νομικοῦ ναοῦ στήν Ἱερουσαλήμ ἐορτάζονταν κατ' ἔτος περί τό τέλος τοῦ Δεκεμβρίου μηνός (25 τοῦ ἑβραϊκοῦ μηνός Χασελεύ) καί ἐπί ὀκταήμερο. Κατά μίμηση τῆς πράξεως αὐτῆς ἐορταζόταν κατ' ἔτος ἡ ἡμέρα τῶν ἐγκαινίων τῶν χριστιανικῶν ναῶν σέ Ἀνατολή καί Δύση καί μάλιστα ὁμοίως ἐπί ὀκταήμερον.

Ἐπαναλαμβάνονταν πολλά στοιχεῖα ἀπό τήν ἀκολουθία τῶν ἐγκαινίων, ὅπως ἡ λιτανεία, ἡ εὐχή πρό τῶν πυλῶν τοῦ ναοῦ καί τό ἄνοιγμα τῶν θυρῶν μέ τό «Ἄρατε πύλας...», τό ἄναμμα τῶν φώτων («*φωτοδρόμιον*»), ἐψάλλετο ἡ ἀκολουθία τῶν ἐγκαινίων καί ἐτελεῖτο πανηγυρικῶς ἡ θεία λειτουργία. Πολλά ἀπό τά «Ἐγκαινία» αὐτά ἔχουν εἰσαχθεῖ καί στό ἐορτολόγιο, γνωστῶν καί μεγάλων ναῶν ἢ καί ἀγνώστων σήμερα. Στό βυζαντινὸ ἐορτολόγιο ἀναγράφονται περί τίς 25 ἀναμνήσεις ἐγκαινίων, ὅπως τῆς Ἀναστάσεως στά Ἱεροσόλυμα (13 Σεπτεμβρίου), τοῦ ἁγίου Σάββα τῶν Ἱεροσολύμων (9 Δεκεμβρίου), τῆς Παναγίας τῶν Χαλκο-

πρατειών (12 Δεκεμβρίου), τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως (23 Δεκεμβρίου), τοῦ ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας στή Θεσσαλονίκη (25 Ἰανουαρίου), κ.ἄ. Μερικές μάλιστα ἑορτές ἔχουν τήν ἀφετηρία τους σέ ἐγκαίνια μεγάλων ναῶν ὅπως τῆς Μεταμορφώσεως (6 Αὐγούστου), τοῦ τιμίτου Προδρόμου (29 Αὐγούστου), τῶν Εἰσοδίων (21 Νοεμβρίου) κ.ἄ.

Τά ἐγκαίνια ἐνός ναοῦ ἑορταζόταν ἐπί ὀκτώ ἡμέρες μέ τήν καθημερινή τέλεση τῆς Θείας Λειτουργίας, ὅπως γίνεται μέχρι καί σήμερα. **Μάλιστα, ἑορταζόταν κάθε χρόνο ἡ ἐπέτειος τῶν ἐγκαινίων**, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ἡ προσκυνητήρια Αἰθερία (4^{ος} αἰ.) στό *Ὀδοιπορικόν* 48.

Λόγω τῶν δυσμενῶν ἱστορικῶν συν-

θηκῶν οἱ ἑορτασμοί αὐτοί ἀτόνησαν ἢ καί ἐξέλιπαν. Διατηρήθηκαν παρὰ ταῦτα καθ' ὅλη τήν βυζαντινή περίοδο.

Τελικά ὁ σκοπός καί ἡ ἀνάμνηση τῶν ἐγκαινίων δέν εἶναι μόνον ὁ ἀγιασμός τοῦ Ναοῦ, ἀλλά καί δικός μας μέ τόν πνευματικό ἀγῶνα καί τήν ἀληθινή ἐν Χριστῷ ζωή. «Οὕτως ἐγκαινίζεται ὁ ἄνθρωπος· οὕτως τιμᾶται ἡ τῶν Ἐγκαινίων ἡμέρα». Σ' αὐτόν τόν ἀγῶνα ἔχουμε ὅπωςδήποτε ὀδηγό τόν Χριστό. Ἄλλωστε τό λυχνάρι πού στό τέλος τῆς ἀκολουθίας ἀνάβει ὁ Ἀρχιερεύς πάνω στήν ἀγία Τράπεζα συμβολίζει, κατά τόν ἅγιο Νικόλαο Καβάσιλα, τό δικό Του Φῶς. (*Περί τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, λόγος πέμπτος*, PG 150, 636D).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Γεωργίου Κοσμ., «Ἡ Ἀκολουθία τῶν ἐγκαινίων τοῦ ναοῦ κατά τούς ἑλληνικούς κώδικες τοῦ XI αἰῶνα ΓΒΙ 249 καί ΓΒ Β 319 τῆς μονῆς τῆς Κρυπτοφέρρης-Ρώμης», *Γρηγόριος Παλαμᾶς*, 67 (1984), 166-180.
- Καραϊσαρίδης Κων. (Πρωτ.), *Ὁ Χριστιανικός Ναός, Λειτουργική καί Θεολογική θεώρηση*, ἐκδ. Ἄθως, Ἀθήνα 2007, σ. 173-183.
- Σκαλτσῆς Παν., «Ἐγκαίνια ναοῦ. Ἐγκαινίων ἀνάμνηση», *Μεγάλη Ὁρθόδοξη Χριστιανική Ἐγκυκλοπαίδεια*, 6 (2012) 389-390.
- Τρεμπέλας Παν., *Μικρόν Εὐχολόγιον*, τόμ. 2ος, ἐκδ. Σωτήρ, Ἀθήνα 1998², σ. 81-185.

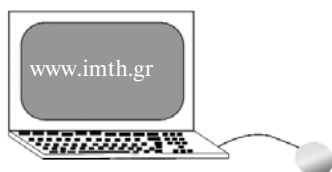
Ἐπίκαιροι στίχοι

Τοῦ Πρωτοπρ. ΕΥΤΥΧΙΟΥ ΠΑΠΑΔΕΡΟΥ

Καινούργιος χρόνος ἔρχεται, ἡ ὥρα τότε βάνει,
στεῖλε Θεέ μου τό Χριστό, ποδαρικό νά κάνει.
Νά εὐλογήσει τό λαό, τή φύση ν' ἀγιάσει,
γιατί φίδια ἐζώσανε ὀλόκληρη τήν πλάση.
Τήν ἄμοιρη Ἑλλάδα μας ποιός νά τήνε βοηθήσει;
ἐχθροί τήν περιζώνουνε ἀπ' ἀνατολή καί δύση.
Σέ σένα ἄγιε Θεέ, θέλω νά ὑπενθυμίσω,
τήν ὑπογραφή πού ἔβαλες πώς δέν τήν παίρνεις πίσω.
Ἐφόσον βέβαια καί μεῖς, τήν ρότα τήν χαμένη,
βάλωμε στήν πυξίδα μας, ἀπό Σένα χαρισμένη.
Ὁ μεγαλύτερος ἐχθρός εἶναι ὁ ἑαυτός μας,
αὐτόν γιά νά νικήσωμε, πρωταρχικός σκοπός μας.
Χρόνια πολλά, καλή χρονιά, γιά τούς λαούς τοῦ κόσμου,
μή ζητιανεύουν καί νά λέν, λίγο ψωμάκι δῶσ' μου.
Κράτα Δεσπότη μας γερά, δέν εἶσαι ἐσύ στό δεῖλι,
γιατί ἡ Ἑλλάδα κρέμεται ἀπ' τά δικά σου χεῖλη.

**ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΦΥΛΛΟ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟ ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
κ.κ. ΑΝΘΙΜΟΥ**

- Ἐκδότης: Η ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
- Τυπογραφείο: "ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ" Ἰασίου 1 - ΑΘΗΝΑ
- Ἀπευθύνεσθε: «ΕΥΛΟΓΙΑ» - Ἱερά Μητρόπολη - Βογατσικοῦ 7
Τ.Κ. 54622 - Θεσσαλονίκη
- Ἡ «ΕΥΛΟΓΙΑ» διανέμεται δωρεάν.
- Δεκτές ἀυτοπροαίρετες δωρεές ἀναγνωστῶν.
- ISSN 2241-6552

Κάθε Κυριακή γίνεται ἀπευθείας μετάδοση
τῆς Ἀρχιερατικῆς θείας Λειτουργίας
ἀπό τήν ἰστοσελίδα τῆς Ἱ. Μ. Θεσσαλονίκης
στό διαδίκτυο www.imth.gr

Ὁ Ἅγιος Νεκτάριος Ἐπίσκοπος Πενταπόλεως καί ὁ ἱερός ἰδρυματικός ναός του στόν περίβολο τοῦ Χαρισείου Γηροκομείου

Τοῦ Πρωτοπρ. Ἀντωνίου Πατρικίου,
Ὁδοντιάτρου - Θεολόγου

Ο ΑΓΙΟΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ἐπίσκοπος Πενταπόλεως, πού τό κατά κόσμον ὄνομά του ἦταν Ἀναστάσιος Κεφαλαῶς, γεννήθηκε τήν 1η Ὀκτωβρίου 1846 στή Σηλυβρία τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης. Ἦταν τό πέμπτο ἀπό τά ἕξι παιδιά τῆς φτωχῆς οἰκογένειας τοῦ Δημοσθένη καί τῆς Μαρίας Κεφαλαῶ. Καθώς ἡ οἰκογένειά του ἀδυνατοῦσε νά συντηρήσει ὅλα τά μέλη της καί ἡ γενέτειρά του δέν εἶχε σχολεῖο μέσης ἐκπαίδευσης, ὑποχρεώθηκε νά πάρει τό δρόμο γιά μιὰ καλύτερη ζωή στήν Κωνσταντινούπολη, στήν ἡλικία τῶν 13 ἐτῶν.

Ἡ ζωή στή Κωνσταντινούπολη γιά τόν Ἀναστάσιο ἦταν σκληρή καί δύσκολη τά πρῶτα χρόνια τῆς παραμονῆς του. Ἀρχικά ἐργάστηκε σέ συσκευαστήριο καπνοῦ, ὅπου ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ φερόταν βάνουσα. Ἐργαζόταν πολλές ὥρες ἡμερησίως χωρίς νά ἀμειβεται. Ὁ Ἀναστάσιος τά ὑπέμενε ὅλα αὐτά, καθώς δέν ἤθελε νά μαθευτεῖ στήν οἰκογένειά του τό δράμα τό ὁποῖο περνοῦσε. Τόν καταλάμβανε ὅμως καί θλίψη γιατί ἀδυνατοῦσε νά τούς ἐνισχύσει οἰκονομικά, ἐνῶ παράλληλα δέν μποροῦσε νά παρακολουθήσει καί τά μαθήματα στό σχολεῖο.

Τήν κλίση πρὸς τόν Θεό, τήν ἔδειχνε ἀπό μικρός. Ἦτσι στό συσκευαστήριο

μαζί μέ τόν καπνό πού πουλοῦσε, κάθε φορά ἔδινε καί ἓνα μικρό χαρτάκι, στό ὁποῖο ἔγραφε κάποια εὐαγγελική ρήση.

Ἡ κατάσταση ἄλλαξε, ὅταν ἓνας ἔμπορος πού εἶχε μαγαζί παράπλευρα ἀπό τό συσκευαστήριο πού ἐργαζόταν, τόν λυπήθηκε καί τόν πήρε στήν δουλειή του στό ἐπιπλοποιεῖο του. Οἱ ὥρες ἐργασίας μειώθηκαν, ἄρχισε νά ἔχει χρόνο γιά ἐκκλησιασμό, νά πηγαίνει σχολεῖο, ἐνῶ σύντομα ἡ οἰκογένειά του τόν ἀκολούθησε στήν Κωνσταντινούπολη.

Στήν ἡλικία τῶν 20 ἐτῶν ἐγκατέλειψε τήν Πόλη, παρότι δέν ὀλοκλήρωσε τήν μόρφωσή του, γιά νά πάει στό χωριό Λιθί τῆς Χίου νά ἐργαστεῖ ὡς διδάσκαλος. Ἐκεῖ συνάντησε τόν μεγάλο εὐεργέτη του Ἰωάννη Χωρέμη, ἓνα εὐπορο τοπικό ἄρχοντα, ὁ ὁποῖος τόν ἔθεσε ὑπό τήν προστασία του. Τό 1876 ἐκάφη μοναχός στή Νέα Μονή τῆς Χίου μέ τό ὄνομα Λάζαρος, ἐνῶ ἓνα χρόνο ἀργότερα χειροτονήθηκε διάκονος μέ τό ὄνομα, Νεκτάριος.

Τό 1877 ὁ Νεκτάριος μετά ἀπό παρότρυνση τοῦ Ἰωάννη Χωρέμη πῆγε στήν Ἀθήνα γιά νά ὀλοκληρώσει τίς γυμνασιακές σπουδές καί ἀπεστάλη, μέσω γνωριμίας πού εἶχε μέ τόν Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας Σωφρόνιο,

στήν Ἀλεξάνδρεια. Ὁ Σωφρόνιος, ἐντυπωσιάστηκε ἀπό τόν Νεκτάριο καί μέ βάση τίς πολύ καλές συστάσεις πού εἶχε, τόν ἔστειλε στήν Ἀθήνα νά φοιτήσει στή Θεολογική Σχολή Ἀθηνῶν. Ἀφοῦ ἔλαβε τό πτυχίο του (1885), πάλι ἀνεχώρησε γιά τήν Ἀλεξάνδρεια.

Ἄμεσα, μέ τήν ἐπιστροφή του, χειροτονήθηκε ἱερέας καί τοποθετήθηκε γραμματέας τοῦ Πατριάρχου λαμβάνοντας τό ὄφρικο τοῦ Ἀρχιμανδρίτη. Ἐν συνεχείᾳ, διορίστηκε ἱεροκήρυκας, ἐνῶ ἀνέλαβε καί τή θέση τοῦ Πατριαρχικοῦ ἐπιτρόπου στό Κάιρο. Στίς 15 Ἰανουαρίου τοῦ 1889 χειροτονήθηκε ἐπίσκοπος ὑπό τόν τίτλο τοῦ Πενταπόλεως Λιβύης. Αὐτή ἡ ραγδαία ἄνοδος τοῦ Νεκταρίου, δέν πέρασε ἀπαρατήρητη ἀπό τούς ὑπολοίπους ἐπισκόπους. Ὁ Σωφρόνιος πλησίαζε τά 90 χρόνια ζωῆς πλέον καί ἡ κούρσα τῆς διαδοχῆς του εἶχε ξεκινήσει. Ὁ λαός ὁ ὅποιος εἶχε εὐεργετηθεῖ ἀπό τό πολυποίκιλο ἔργο τοῦ Νεκταρίου (κυρίως φιλανθρωπικό, ποιμαντικό ἀλλά καί ἀντιστασιακό) ἐπιθυμοῦσε τήν ἄνοδό του στόν πατριαρχικό θρόνο καί σέ συνδυασμό μέ τήν εὐνοια τοῦ Σωφρονίου τό ὄνομά του καθίστατο ἡ πρώτη ἐπιλογή. Οἱ ἀντίπαλοί του γνωρίζοντας ὅλα αὐτά, ἀποφάσισαν νά τόν παραμερίσουν, κατηγορώντας τον, πῶς ἤθελε νά ἀνατρέψει τό Σωφρόνιο ἀπό τόν θρόνο, ἐκτοξεύοντας ἀόριστες κατηγορίες ἠθικῆς φύσεως. Ὁ Σωφρόνιος πού πληροφορήθηκε τίς κατηγορίες, πείστηκε γιά τήν ἀλήθεια τῶν ἰσχυρισμῶν. Ἀποτέλεσμα ἦταν ἡ ἄμεση ἐντολή γιά παύση τῆς ιδιότητος τοῦ Νεκταρίου, κάτι πού ἦταν ἐκκλησιαστικά παράνομο, καθώς σύμφωνα μέ τό ἐκκλη-

σιαστικό δίκαιο ὁ Νεκτάριος ἔπρεπε νά παρουσιασθεῖ ἐνώπιον τῆς συνόδου ἢ ὁποία θά ἐξέταζε τίς κατηγορίες. Ὁ Νεκτάριος μὴ θέλοντας νά ἀντιδράσει στήν ἀδικία αὐτή, ἀναχώρησε ἀπό τήν Ἀλεξάνδρεια. Οἱ κατηγοροί του στόχευαν στήν οἰκονομική καί ἠθική ἐξόντωση φροντίζοντας ἐπί πλέον νά σπλώσουν τό ὄνομά του στήν Ἀθήνα καί τήν Κωνσταντινούπολη, μέ ἀποτέλεσμα νά ἀδυνατεῖ νά ἐργασθεῖ ὅπουδήποτε.

Ἡ διαπόμπεισή του, ἀκόμα καί σέ κυβερνητικά κλιμάκια, δυσχέραιναν τήν δυνατότητα εὕρεσης ἐργασίας. Προσπαθοῦσε μάταια μέσω τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Γερμανοῦ νά βρεῖ μιά θέση ἱεροκήρυκα. Ὁ ἴδιος παρά τήν συμμάθεια πού ἔτρεφε πρὸς τό πρόσωπό του, ἀδυνατοῦσε λόγω πιέσεων ἀπό τήν σύνοδο νά τόν βοηθήσει.

Μετά ἀπό λίγο καιρό, τελικά ὁ Νεκτάριος διορίστηκε ἱεροκήρυκας στή Χαλκίδα, χάριτι στή βοήθεια ἑνὸς ἀνθρώπου μέλους τῆς κυβέρνησης πού τόν εἶχε γνωρίσει στήν Ἀλεξάνδρεια. Ἡ φήμη ὅμως πού τόν ἀκολουθοῦσε ἀκόμα δέν εἶχε ἐξαλειφθεῖ.

Τό 1891, δύο ἔτη μετά ἀπό τίς κατηγορίες πού τοῦ ἐξαγγέλθηκαν καί τήν ἀπομάκρυνσή του ἀπό τήν Ἀλεξάνδρεια, στήν κυβέρνηση ἀκόμα γίνονταν προσπάθειες γιά τήν ἀποπομπή του ἀπό τή θέση πού κατεῖχε. Τότε ὅμως χάριτι Θεοῦ ἀποκαλύφθηκε πλήρως τό σχέδιο κι ἡ πλεκτάνη πού εἶχε στηθεῖ σέ βάρος του καί καθαρίστηκε καί τό ὄνομά του ἀπό κάθε εἶδους ἀνάμιξη σέ σκάνδαλα ἠθικῆς. Αὐτό τόν ἀπεκατέστησε καί τόν ἔκανε συμπαθῆ ἐνώπιον τοῦ λαοῦ στή Χαλκίδα. Ἀρχι-

σε τότε μέ περισσή άνεση νά κηρύττει. Γρήγορα ή φήμη του έξαπλώθηκε και πέρα από την Χαλκίδα, ενώ ο λαός έδειξε μεγάλη συμπάθεια στό πρόσωπό του.

Τά έτη 1892 και 1893 διορίστηκε ιεροκήρυκας στόν νομό Λακωνίας και Φθιώτιδας και Βοιωτίας αντίστοιχα. Ο Νεκτάριος πραγματοποιούσε διαρκώς περιοδείες σέ χωριά και πόλεις κηρύττοντας μέχρι τόν διορισμό του στή Ριζάρειο Σχολή των Άθηνών.

Τό έργο του στή Ριζάρειο ήταν οργανωτικό, εκπαιδευτικό, συγγραφικό και παιδαγωγικό. Σύντομα οργάνωσε την σχολή μέ πρότυπα τά όποια άπηχοΰσαν τόν εκκλησιαστικό όρθόδοξο τρόπο σκέψης. Όμως αυτό στό όποιο ήταν άξεπέραστος ήταν ή παιδαγωγική του σκέψη. Κάποτε όταν μαθητές τής Ριζαρείου ήρθαν στά χέρια, ό ίδιος αντί νά τούς τιμωρήσει, αυτιμωρήθηκε, θεωρώντας έαυτόν ύπαίτιο μέ άστία 3 ήμερών.

Ταπεινός, μοναχικός και παρ' όλα αυτά προσηνής, ό ήδη σεβάσμιος γέροντας Νεκτάριος έγινε παράδειγμα ανιδιοτελοΰς προσφορᾶς και άγάπης στους πονεμένους συνανθρώπους του στίς δύσκολες εποχές πού διένυαν. Η ταπεινοφροσύνη και τό αίσθημα ευθύνης πού τόν διακατείχε για τό έργο πού επιτελοΰσε, καταδείχθηκε την εποχή πού πέθανε ό Πατριάρχης Σωφρόνιος, όταν του ζητήθηκε νά τόν διαδεχθεί και ό ίδιος άρνήθηκε.

Διετέλεσε Διευθυντής τής Ριζαρείου Σχολής 14 συναπτά έτη ως και τό 1908, όποτε και για λόγους υγείας έγκατέλειψε τή θέση του και έγκαταστάθηκε στην Αίγινα. Ο Νεκτάριος ποτέ στή

ζωή του δέν απέβαλε την επιθυμία του για τό μοναχικό βίο. Ένισχύθηκε δε ακόμα περισσότερο κατά την επίσκεψη του στό Άγιον Όρος και την πνευματική σύνδεσή του μέ τό γέροντα Δαυνήλ τόν Κατουνακιώτη τό 1898. Έκτοτε έψαχνε ένα τόπο νά στεγάσει ένα μοναστήρι για τό τέλος τής ζωής του. Πιο έντονη και ίσως επιτακτική έγινε αυτή ή ανάγκη, όταν 4 γυναίκες πού συνδέονταν μαζί του, μέ σχέση πνευματικής καθοδήγησης, θέλησαν νά μόνάσουν υπό την έποπτεία του. Έτσι τελικά επέλεξε ένα παλαιό έγκαταλειμμένο μοναστήρι στην Αίγινα στή θέση Ξάντος, στό όποιο και άποφάσισε νά στεγάσει τίς 4 μοναχές και άλλες 3 άκόμη, πού ήδη μόνάζαν στό νησί. Τό μοναστήρι άρχισε νά επαναλειτουργεί τό 1904 υπό την καθοδήγησή του, παρότι αυτός ακόμα βρισκόταν στην Ριζάρειο Σχολή.

Η εμφάνισή του στην Αίγινα όμως συνδυάστηκε από δύο γεγονότα, μέ αποτέλεσμα νά γίνει άμεσα άγαπητός στό λαό. Ο Νεκτάριος άρχικά θεράπευσε έναν δαιμονισμένο νέο κάτι πού έγινε ευρύτερα γνωστό. Οί χωρικοί τότε τόν επισκέφθηκαν ζητώντας του νά τελέσει τή θεία Λειτουργία και νά δεηθεί στόν Θεό νά βρέξει, διότι είχε 3 χρόνια νά βρέξει στό νησί μέ αποτέλεσμα νά έχει προκληθεί έκτεταμένη οικονομική ζημία. Ο ίδιος μέ σύσσωμη παρουσία των νησιωτών, λειτούργησε και την ίδια μέρα άρχισε νά βρέχει. Αυτά εκλήφθηκαν ως θεικά σημάδια από τούς Αιγινίτες, μέ αποτέλεσμα νά θεωρουν Άγιο τόν Νεκτάριο ακόμα και εν ζωή.

Τό 1908 παραιτήθηκε από τή Σχολή

για λόγους υγείας, αλλά και γήρατος και άφοσιώθηκε στο μοναστήρι. Ἡ χάρι και ἡ φήμη του διαρκῶς μεγάλωνε, με αποτέλεσμα, μεγάλο μέρος δωρεῶν να κατευθύνεται στο μοναστήρι και μέσα σε 4 χρόνια ἐπιτεύχθηκε να μεγαλώσει τόσο, ὥστε να χωράει 15 μοναχές.

Παρότι ἦταν μεγάλος σε ἡλικία ὅταν ἀποσύρθηκε στήν Αἴγινα, δέν ἔπαψε ποτέ να ἐργάζεται εἴτε πνευματικά ὑπέρ τῆς Ἐκκλησίας, εἴτε και χειρωνακτικά για τήν ἐπέκταση τοῦ μοναστηριοῦ. Στάθηκε στους ἀνθρώπους τοῦ νησιοῦ σάν ἀδελφός, βοηθός, συμπαραστάτης, ὁδηγός και συνοδοιπόρος τῆς ζωῆς. Συνεισέφερε στήν ἀνέγερση νέων κοιτῶνων τῆς μονῆς, στή διάνοιξη δρόμων πρὸς τό μοναστήρι, ἀσχολοῦνταν με τήν κηπουρική και ἄλλες χειρωνακτικές ἐργασίες πού πάντα τίς θεωροῦσε τιμή. Πάντα ἀνέφερε πώς καμία ἐργασία δέν εἶναι ντροπή, ἀντιθέτως εἶναι εὐλογία Θεοῦ.

Ἡ ποιμαντική ἀγωγή τοῦ ποιμνίου, μακρύτερα ἀπό τά στενά ὄρια τοῦ νησιοῦ, ἦταν πάντα μέλημά του. Συνέχισε τό συγγραφικό του ἔργο, πού πλέον ἀναγνωριζόταν τόσο ἀπό τόν τύπο τῆς ἐποχῆς για τήν ἐπιστημονική ἐγκυρότητα του, ὅσο και ἀπό τά μεγάλα πνευματικά ἰδρύματα τῆς ἐποχῆς. Ἐπίσης διέθετε περισσότερο χρόνο για προσευχή, κάτι πού ἀγαποῦσε, ιδιαίτερα πρὸς τήν Παναγία, πού θεωροῦσε *μητέρα* του, ὅπως ἔλεγε.

Οἱ δυσκολίες και οἱ πίκρες, ὡστόσο, ποτέ δέν ἔλειψαν. Παρότι εἶχαν περάσει πάνω ἀπό 10 χρόνια ἀπό τήν ἐπαγγελματική λειτουργία τῆς μονῆς, ὁ Ἀθηναῖος Θεόκλητος ἀρνεῖτο να τήν ἀναγνωρίσει,

παρά τήν ἀρχική συγκατάθεσή του. Τό πρόβλημα αὐτό μεγάλωνε, διότι ἡ μονή δέν ἀποκτοῦσε νομική προσωπικότητα με αποτέλεσμα να ἀδυνατεῖ να κρατήσει τίς κληρονομίες και ὅποια ἄλλα οικονομικά ὠφελήματα εἶχε ἀπό πιστούς, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται τό φιλανθρωπικό ἔργο. Ὁ Νεκτάριος προσπάθησε με διάφορους τρόπους να τόν μεταπεισει, ὅμως μέχρι τό τέλος τῆς ζωῆς του, δέν εἶδε τό αἴτημά του να πραγματοποιεῖται.

Ὁ Νεκτάριος μετὰ τό τέλος τοῦ Ἀ΄ Παγκοσμίου Πολέμου και τήν ἀποπομπή τοῦ Θεοκλήτου, θεώρησε πώς τά πράγματα ἴσως ἐξομαλυνθοῦν. Ἡ ἀρχική αἰσιοδοξία ὅμως ἐξέλειπε, ὅταν τό 1918 κατηγορήθηκε ἀπό μητέρα μοναχῆς για ἀνηθικότητα. Γρήγορα οἱ ἐξετάσεις και οἱ ἐρευνες τοῦ εἰσαγγελέα Ἀθηναίων κατέδειξαν τό ψεῦδος μητέρας και κόρης, ἡ ὅποια οἰκειοθελῶς εἶχε προσχωρήσει στοῦ μοναστηρίου. Ἐξ αἰτίας ὅμως αὐτοῦ τοῦ λόγου, δέν κατάφερε να πραγματοποιήσει τό ὄνειρό του, τήν ἀναγνώριση τοῦ Μοναστηριοῦ. Ἐδραιωμένος, ὡστόσο, στοῦ Εὐαγγέλιο και πιστεύοντας ἀπόλυτα στή δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ, παρέμενε πρᾶος, ἡρεμος, ὑπομονετικός σε ὅλες αὐτές τίς κατηγορίες και ἐξευτελισμούς πού κατά καιρούς τόν ὑπέβαλαν.

Τό τέλος τῆς ζωῆς του ἦταν ἐπίπονο. Ἡ χρόνια ἀσθένεια τοῦ προστάτη, μαζί με τό προχωρημένο τῆς ἡλικίας του και τίς κακοπάθειες τῆς ζωῆς τόν ταλαιπωροῦσαν. Τό 1920 εἰσήχθη στοῦ Ἀρεταίειο νοσοκομεῖο Ἀθηναίων, ὅπου διεγνώσθη καρκίνος τοῦ προστάτη. Ζημερώνοντας ἡ 9η Νοεμβρίου τοῦ ιδί-

ου έτους ό Άγιος Νεκτάριος έκοιμήθη. Τό δωμάτιο, στό όποιο νοσηλεύόταν, έχει σήμερα μετατραπῆ σέ μικρό ναό, στό δεύτερο όροφο τοῦ Άρεταιείου νοσοκομείου, πού κοσμεῖται από εἰκόνες του καί τάματα πιστῶν γιά ἀνάρρωση τῶν συγγενῶν τους πού νοσηλεύονται στήν κλινική. Όπως λέγεται, στό διπλανό κρεβάτι πού νοσηλεύόταν ό Άγιος, βρισκόταν καί ἕνας παραπληγικός, ό όποῖος ἀδυνατοῦσε νά περπατήσει. Όταν ὁμως ἀκούμπησαν τή φανέλα τοῦ κεκοιμημένου Άγίου πάνω του, θεραπεύτηκε. Κατά τή μεταφορά τοῦ λειψάνου του λέγεται ότι δέν εἶχε βάρος, ἐνῶ τό μέτωπό του ἀνέβλυζε μῦρο. Τό μεγαλύτερο ὁμως μυστήριο εἶναι ότι τό σῶμα τοῦ Άγίου, παρά τίς 3 ταφές καί ἑκταφές, παρέμενε ἀναλλοίωτο γιά περισσότερο ἀπό 30 χρόνια. Στό λείψανό του τελικά ἔγινε ἡ ἑκταφή καί ἀνακομιδή εἰς τά ἕξ ὧν συνετέθη μυροβόλα ὁστέα, τήν 3η Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 1953.

Στίς 20 Ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1961 ό Οἰκουμενικός Πατριάρχης Ἀθηναγόρας, μετά ἀπό τήν εἰσήγηση τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τήν εὐθύνη τῆς όποίας εἶχε ό μακαριστός Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Παντελεήμων ό Α΄, τόν κατέταξε στήν χορεία τῶν Άγίων διά Πατριαρχικῆς Πράξεως μέ τή μνήμη του νά τιμᾶται στίς 9 Νοεμβρίου.

Στήν Θεσσαλονίκη καί συγκεκριμένα στήν τοποθεσία Μαλακοπή τῆς εὐρύτερης περιοχῆς Ἄνω Τούμπας εὐρίσκεται ό περικαλλέστατος ἱερός Ναός τοῦ Άγίου Νεκταρίου στόν περίβολο τοῦ Χαρισείου Γηροκομείου. Ό ἱερός αὐτός Ναός ἄρχισε νά κτίζεται

ἀπό τό ἔτος 1972 καί ἐγκαινιάστηκε τήν 7η Ἰανουαρίου τοῦ 1990 ἀπό τόν μακαριστό Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης Παντελεήμονα τόν Β΄.

Τό Χαρίσειο Γηροκομεῖο ὀφείλει τήν ὑπαρξή του στό Δημήτριο Χαρίση, ό όποῖος γεννήθηκε τό 1814 στή Θεσσαλονίκη καί πέθανε στή Μασσαλία τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1887. Ἡ διαθήκη μέ τήν όποία ἱδρυσε τό Γηροκομεῖο συντάχθη ἰδιογράφως στίς 15 Σεπτεμβρίου 1887 στή Μασσαλία.

Ἡ ἰδρυτική πράξη τοῦ Γηροκομείου ἔχει ὡς ἐξῆς: «Κληροδοτῶ ἀκόμη εἰς τήν Αὐτοῦ Παναγιότητα τόν εἰρημένον Ἑλληνα Μητροπολίτην Θεσσαλονίκης, ἕν ἕτερον ποσόν ἐξ ἑκατόν χιλιάδων φράγκων, ἐλευθερον φόρων καί δικαιωμάτων κληρονομίας καί ἄλλων ἐξόδων, ὅπερ ποσόν θά κατατεθεῖ μερίμνη τοῦ προειρημένου Γεωργίου Δούναβι παρά τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ τῆς Ἑλλάδος ὑπό τήν ἀκόλουθον ἐγγραφήν: Κληροδότημα Δημητρίου Χαρίση, πρὸς ὄφελος τοῦ Γηροκομείου ἰδρυθέντος παρ' αὐτοῦ ἐν Θεσσαλονίκη, τοῦ όποίου τά εἰσοδήματα θά ἐξυπηρετοῦν εἰς τό διηνεκές τήν συντήρησιν τοῦ ἰδρύματος τούτου καί θά κατατίθενται κατ' ἔτος, δι' αὐτήν τήν αἰτίαν, ἡ εἰς τόν προειρημένον Ἀρχιεπίσκοπον τῆς ἐν λόγῳ πόλεως, ἡ εἰς τήν Ὁρθόδοξον Ἐπιτροπήν τῆς αὐτῆς πόλεως».

Τό Χαρίσειο ἀπό τό 1899 (ἔτος ἑναρξῆς τῆς λειτουργίας του) ὡς βασικό σκοπό του ἔχει τή γηροκομία ὑπεργήρων ἀνδρῶν καί γυναικῶν, ἀποδεδειγμένα ἐνδεῶν καί λόγῳ ἡλικίας ἀνικανων γιά ἐργασία. Ἀπό τό ἔτος 1968 εὐρίσκεται στή σημερινή του θέση στίς παρυφές τοῦ Κεδρηνοῦ λόφου.

Από τό έτος 2010 τό ίδρυμα μεταστεγάστηκε σέ νέες ύπερσύγχρονες κτιριακές έγκαταστάσεις σύμφωνα μέ τά διεθνή πρότυπα καί τίς εϋρωπαϊκές προδιαγραφές. Οί δαπάνες αϋτής τής μετεγκατάστασης προέκλυαν από κονδύλια προγράμματος ΕΣΠΑ καί από τή δωρεά μεγάλου εϋεργέτη τής πόλης μας.

Η σημερινή διοίκηση υπό τήν πνευματική καθοδήγηση καί προεδρεία του Παναγιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ.κ. Ανθίμου (ό όποιος προ-

σωπικώς στηρίζει τό ίδρυμα ποικιλοτρόπως), μέσα στις σύγχρονες δύσκολες κοινωνικές καί οικονομικές συνθήκες, αγωνίζεται για τήν επιβίωση του εϋαγοϋς αϋτου ιδρύματος τό όποιο φιλοξενεί 105 υπέργηρους συμπολίτες μας καί δίνει έργασία σέ 45 υπαλλήλους οί όποιοι προσπαθοϋν νά εξασφαλίσουν τήν πιό άνετη καί ασφαλής διαβίωση των ήλικιωμένων ώστε νά μήν απέχει από εκείνη πού θά είχαν μέσα στην οικογένειά τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ροδάνδη Άνδρουλιδάκη - Πετράκη, Εϋάγγελος Πετράκης, «Ό Άγιος Νεκτάριος ως έκκλησιαστικό διοικητικό στέλεχος: Γραμματέας καί Πατριαρχικός Επίτροπος Πατριαρχείου Άλεξανδρείας, Μητροπολίτης Πενταπόλεως, Διευθυντής Ριζαρείου, Ίδρυτής Ίερās Μονής Άγίας Τριάδος Αίγίνης», Ηράκλειο Κρήτης, 2011.
- Σοφοκλής Δημητρακόπουλος, «Ό Άγιος Νεκτάριος Πενταπόλεως: Η πρώτη άγία μορφή των καιρών μας. Ίστορική βιογραφία βασισιμένη σέ αϋθεντικές πηγές», Άθήνα 2000.
- Σωτος Χονδρόπουλος, «Ό Άγιος του αιώνα μας», Έκδόσεις «Καινούργια Γη», Άθήνα 2003.
- «Ό Γυναικείος Μοναχισμός καί ό Άγιος Νεκτάριος», Πρακτικά Συνεδρίου, Αίγινα, 9-11 Σεπτεμβρίου 1996, Άθήνα 1998.
- «Άγιος Νεκτάριος ό Πνευματικός, ό Μοναστικός, ό Έκκλησιαστικός Ήγέτης», Πρακτικά Συνεδρίου, Αίγινα, 21-23 Όκτωβρίου 1996, Άθήνα 2000.
- Χρίστος Γ. Ρώμας, «Ό Άγιος Νεκτάριος τής Αίγινας», έκδ. Σαββάλας, Άθήνα 2004.
- Άχιλλεύς Χαλδαιάκης, «Δύο χειρόγραφα του Θεοτοκαρίου του Άγίου Νεκταρίου», ανάπτυπον εκ του περιοδικού Θεολογία (τόμ. ΞΕ' [1994], τεϋχος Β', σσ. 355-394), Άθήνα 1994.

ΠΡΟΕΟΡΤΙΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Τοῦ μακαριστοῦ ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ*

Σέ λίγες ἡμέρες θά ἑορτάσωμε τήν μεγάλη ἑορτή τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, τήν ἑορτή τῶν Χριστουγέννων. Τό γεγονός τῆς γεννήσεως τοῦ Κυρίου θά ξαναφέρῃ ἡ Ἐκκλησία μπροστά στά μάτια τῆς ψυχῆς μας καί θά μᾶς καλέσῃ νά προσκυνήσωμε μαζί μέ τούς ποιμένες καί μέ τούς μάγους τόν γεννηθέντα βασιλέα καί νά ὑμνολογήσωμε μαζί μέ τίς στρατιές τῶν οὐρανίων ἀγγέλων τήν ἐνανθρώπησι τοῦ Θεοῦ τῆς εἰρήνης καί τῆς ἀγάπης. Τό «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καί ἐπί γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία», ὁ ἀγγελικός ὕμνος τῆς γεννήσεως (Λουκ. 2,14), θά ἀντηχήσῃ καί πάλι στούς ναούς μας. Στό νεογέννητο βρέφος τῆς Βηθλεέμ θά δοῦμε τόν τεχθέντα Σωτήρα μας, τόν ἐνανθρωπήσαντα Θεό. Σ' αὐτό τό βρέφος θά ἀντικρύσωμε τήν «λύτρωσιν» πού «ἀπέστειλεν ὁ Κύριος τῷ λαῷ αὐτοῦ» (Ψαλμ. 110, 9), γιατί μέσα στό βρεφικό του σῶμα δέν κρύβεται μόνον ὁ Θεός, ἀλλά καί τό πλήρωμα τῆς σωτηρίας μας, ἡ ἀνακαίνισι καί ἡ θέωσι τῆς φθαρτῆς μας φύσεως, ἡ καινή κτίσι· ὁ ἄνθρωπος πού γίνεται Θεός, αὐτό τό μυστήριον τῆς σωτηρίας καί τῆς λύτρωσις ὄλων ἡμῶν.

Ἀκριβῶς δέ λόγῳ τῆς θεολογικῆς τῆς αὐτῆς σπουδαιότητος ἡ ἑορτή τῶν Χριστουγέννων ἀποτελεῖ μαζί μέ τήν ἑορτή τοῦ Πάσχα τούς δύο μεγάλους πόλους γύρω ἀπό τούς ὁποίους στρέφεται τό λειτουργικό ἔτος. Τό Πάσχα εἶναι ἡ κορωνίδα τῶν κινητῶν καί τά Χριστούγεννα τῶν ἀκινήτων ἑορτῶν. Εἰδικά δέ ἡ ἑορτή τῶν Χριστουγέννων εἶναι ἡ «μητρόπολις» τῶν ἑορτῶν κατά τόν Ἅγιον Ἰωάννη τόν Χρυσόστομο (*Εἰς τόν μακάριον Φιλογόνοιον*, 3), διότι τό γεγονός πού ἑορτάζομε κατ' αὐτή εἶναι ἡ προϋπόθεσι ὄλων τῶν ἄλλων σταθμῶν τῆς σωτηρίας μας. Ἄν δέν ἐγεννᾶτο ὁ Χριστός οὔτε θά ἐβαπτίζετο, οὔτε θά ἐδίδασκε καί θά ἐθαυματουργεῖ, οὔτε θά ἔπασχε καί θά ἀνίστατο. Ἦδη μέ τή γέννησι τοῦ Χριστοῦ ἡ σωτηρία τοῦ γένους μας ἔχει δυνάμει συντελεσθῆ. Ἡ θεία καί ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ἔχουν ἐνωθῆ ἐν Χριστῷ. Ὁ Θεός καί ἄνθρωπος Ἰησοῦς Χριστός ἀποτελεῖ τήν ζῶσαν εἰκόνα καί τήν ἐγγύησι τῆς μελλοντικῆς ἐν Χριστῷ ἀνακεφαλαιώσεως τῶν πάντων.

Στή λειτουργική διαμόρφωσι τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων ἐπέδρασε ἡ προϋφισταμένη ἑορτή τοῦ Πάσχα. Στή σημερινή δέ μορφή τῶν Ἀκολουθιῶν μποροῦμε εὐκόλα νά διακρίνωμε τόν βαθμό καί τά στοιχεῖα τῶν ἐπιδράσεων αὐτῶν, ἰδίως στήν προεορτιο περίοδο, τήν ὁποία καί διερχόμεθα.

Πρῶτον προσετέθη στήν ἑορτή τῶν Χριστουγέννων μία προπαρασκευαστική Κυριακή· τήν ὠνόμασαν «Κυριακή τῶν ἁγίων Πατέρων». Πατέρες ἐννοοῦνται ὄχι οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά οἱ κατά σάρκα πρόγονοι τοῦ Χριστοῦ καί μάλιστα ὁ γενάρχησ Ἀβραάμ. Ὑστερα τό θέμα τῆς Κυριακῆς αὐτῆς διεπλατύνθη καί περιέ-

* Ἀπόσπασμα ἀπό τό βιβλίον «ΛΟΓΙΚΗ ΛΑΤΡΕΙΑ» τοῦ καθηγητοῦ (†) Ἰ. Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ

λαβε όλους τούς πρό Χριστοῦ δικαίους τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, προγόνους ἢ μὴ τοῦ Χριστοῦ. Ὡς εὐαγγελικὴ περικοπή ἀνεγινώσκετο, ὅπως καὶ μέχρι σήμερα, ἡ γενεαλογία τοῦ Χριστοῦ, πού περιέχεται στό πρῶτο κεφάλαιο τοῦ *Κατά Ματθαῖον* Εὐαγγελίου, καί ὡς ἀπόστολος ἀπό τὴν *Πρὸς Ἑβραίους* ἐπιστολή ἡ περικοπή πού ἀναφέρεται στὰ παθήματα τῶν «μαρτυρηθέντων διὰ τῆς πίστεως» ἀνδρῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης (Ἑβρ. 11,9-10. 32-40). Ἡ διαπλάτυνση τοῦ ἑορτολογικοῦ περιεχομένου τῆς Κυριακῆς πρό τῶν Χριστουγέννων καί ἡ τάση ἀναπτύξεως ἄγγελος τῆς προπαρασκευαστικῆς περιόδου ἐπέφεραν βραδύτερον τὴν διχοτόμησι, τρόπον τινά, τῆς Κυριακῆς αὐτῆς καί τὴν μετὰθεσι μέρους τοῦ θέματός της στὴν πρό αὐτῆς Κυριακῆ. Ἔτσι οἱ Κυριακῆς τῶν ἁγίων Πατέρων ἔγιναν δύο καί, πρὸς διάκρισιν, ἡ μία ὠνομάσθη «Κυριακῆ πρό τῆς Χριστοῦ γεννήσεως», ἡ παλαιότερα, καί ἡ ἄλλη διετήρησε τὸ παλαιὸ ὄνομα «Κυριακῆ τῶν ἁγίων Πατέρων», πού γιὰ νὰ μὴ συγχέεται μέ τίς Κυριακῆς τῶν Πατέρων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων πῆρε τὸ ὄνομα «Κυριακῆ τῶν Προπατόρων». (...) Ὁλος ὁ Δεκέμβριος μῆνας πῆρε προεόρτιο χαρακτήρα. Εἶναι ἀφιερωμένος στὴν Παλαιὰ Διαθήκη, στοὺς προφῆτες καί στοὺς προπάτορες τοῦ Χριστοῦ, στὴν περίοδο τῆς ἀναμονῆς τοῦ Μεσσία. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς βλέπομε νὰ ἀναγράφεται στὰ ἑορτολόγια ἡ μνήμη τοῦ προφήτου Ναοὺμ τὴν 1η Δεκεμβρίου, τοῦ προφήτου Ἀββακούμ τὴν 2α, τοῦ προφήτου Σοφονίου τὴν 3η, τοῦ προφήτου Ἀγγαίου τὴν 16η καί τοῦ προφήτου Δανιὴλ καί τῶν τριῶν παίδων τὴν 17η. Τοῦ Πάσχα προηγίτο νηστεία. Τὰ Χριστούγεννα κατ' ἀρχάς ἀπέκτησαν μίαν ὀλιγοήμερον προπαρασκευαστικὴν νηστεία, πού κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα ἐλκυομένη ἀπὸ τὸ πρότυπο τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ἔγινε καί αὐτὴ τεσσαρακονθήμερος καί ἀρχίζει ἀπὸ τὴν 15η Νοεμβρίου.

Ἀλλὰ τὸ στοιχεῖο ἐκεῖνο πού ἔδωσε ἰδιαίτερον προπαρασκευαστικὸ καί προεόρτιο τόνο στὴν πρό τῶν Χριστουγέννων περίοδο εἶναι οἱ ὕμνοι, πού παρεμβάλλονται στίς ἀκολουθίες τοῦ ἑσπερινοῦ, τοῦ ὄρθρου καί τοῦ ἀποδείπνου τῶν ἡμερῶν αὐτῶν. Ἡ παρεμβολὴ γίνεται κατὰ ἓνα μεθοδικὸ καί κλιμακωτὸ ἀνοδικὸ σύστημα. Ἀπὸ τὴν 21η Νοεμβρίου ἀρχίζουν νὰ ψάλλονται οἱ καταβασίεις τῶν Χριστουγέννων «Χριστὸς γεννᾶται δοξάσατε...» ἀπὸ τὴν 26η προστίθεται καί τὸ προεόρτιο κοντάκι «Ἡ Παρθένος σήμερον τὸν προαιώνιον Λόγο...» ἀπὸ τὴν 30ῆ Νοεμβρίου ἀρχίζει ἡ παρεμβολὴ καί ἄλλων προεορτίων τροπαρίων.

Τίς ἡμέρες αὐτὲς ψάλλονται κατὰ τὰ ἀπόδειπνα καί τὰ προεόρτια τριώδια καί οἱ κανόνες, ποιήματα Συμεῶν τοῦ Μεταφραστοῦ, πού ἐξαρθῶνται καί κατὰ τὴν ἀκροστιχίδα καί κατὰ τὸ περιεχόμενον ἀπὸ τὰ ἀντίστοιχα τριώδια τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος. Ἡ πρό τῶν Χριστουγέννων ἑβδομάς παίρνει ἔτσι τὸν χαρακτήρα καί πλέκεται κατὰ τὴν μίμησιν τῆς πρό τοῦ Πάσχα Μεγάλης Ἑβδομάδος. Ἡ μίμησις κορυφούται τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων μέ τὴν ἀκολουθία τῶν μεγάλων ὠρῶν καί τοῦ ἑσπερινοῦ, πού ἔχουν ποιητῆ κατὰ τὸ πρότυπο τῶν μεγάλων ὠρῶν τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς καί τοῦ μεγάλου ἑσπερινοῦ τοῦ Πάσχα.

Ἰερώτατε Μητροπολίτα Θεσσαλονίκης, ὑπέριμε καί ἔξαρχε πάσης Θεσσαλίας, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητέ ἀδελφέ καί συλλειτουργέ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Ἄνθιμε, χάρις εἴη τῇ ὑμετέρα Ἱερότητι καί εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.

Εὐδοκία καί χάριτι τοῦ Δοτῆρος παντός ἀγαθοῦ, ἠξιώθημεν καί ἐφέτος νά ἐορτάσωμεν τήν κατά σάρκα Γέννησιν τοῦ προαιωνίου Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ καί τās λοιπὰς ἐορτάς τοῦ Ἁγίου Δωδεκαημέρου, ἐν εὐγνώμονι ἐνθυμήσει τῶν ἀφάτων δωρεῶν τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης πρὸς τό γένος τῶν ἀνθρώπων, πανηγυρικῶς δέ καί δοξολογικῶς ἐν Ἐκκλησίᾳ, διὰ τῆς ὁποίας καί ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ Κύριος τῆς δόξης κατεργάζεται τήν σωτηρίαν ἡμῶν.

Ἡ Ὁρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία ἠυλογήθη ὑπό τοῦ πανοικτίρμονος Θεοῦ νά εἶναι ὁ κληρονόμος καί φύλαξ τῆς πανιέρου παρακαταθήκης τῶν Ἀποστόλων καί τῶν Πατέρων, τήν ὁποίαν συγκροτοῦν οἱ Ἅγιοι καί οἱ Μάρτυρες τῆς πίστεως, ἡ φωτιστόλιστος λειτουργική καί μυστηριακή ζωή, ἡ ἀκατάλυτος ἐνότης τῆς πίστεως πρὸς τόν Θεόν καί τῆς ἀγάπης πρὸς τόν ἀδελφόν, ἡ χριστοτερπῆς διακονία τοῦ κόσμου καί ἡ οὐρανόφοιτος ἐλπίς τῆς κοινῆς ἀναστάσεως καί τῆς ἐν Χριστῷ αἰωνίου ζωῆς. Ταύτην τήν πανσωστικὴν Ἀλήθειαν καλούμεθα νά μαρτυροῦμεν σήμερον, εἰς ἓνα κόσμον κοινωνικῆς ἀνισότητος, ποικίλων συγχύσεων καί διασπάσεων καί καταπατήσεως τῶν θεμελιωδῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, ὁμολογοῦντες εὐθαρσῶς τό «οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενί ἡ σωτηρία· οὐδέ γάρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπό τόν οὐρανόν τό δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς» (Πράξ. δ´, 12), «ποιοῦντες καί πράττοντες» τά θεῖα προστάγματα Αὐτοῦ καί βοηθοῦντες τοῖς ἀδελφοῖς Αὐτοῦ «τοῖς ἐλαχίστοις».

Μέ αὐτάς τās σκέψεις, μυχόθεν εὐχαριστοῦντες διὰ τās ἀποσταλείσας πρόφρονας ἐορτίους εὐχὰς καί προσρήσεις ὑπό τῆς ὑμετέρας προσφιλεστάτης ἡμῖν Ἱερότητος, ἀντευχόμεθα, ἐπί τῷ ἀρξαμένῳ νέῳ ἐνιαυτῷ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου, ὑγίειαν κατ' ἄμφω, χαράν καί πνευματικὴν εὐφροσύνην, καί πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθεν καταβαῖνον ἐκ τοῦ Θεοῦ τῶν θαυμασιῶν.

Χριστούγεννα ,βιη´

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
ἀγαπητός ἐν Χριστῷ ἀδελφός

Ειρήνευσε

Τοῦ ΣΤΑΥΡΟΥ ΜΠΑΛΟΓΙΑΝΝΗ,
Ὁμοτίμου Καθ. Ἱατρικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ.

Πολλά τά σύννεφα
 μέσ τόν γαλάζιο οὐρανό
 καί ὁ ἀέρας δέν σταμάτησε οὔτε στιγμή
 ζητᾶ νά ξερριζώση πιά τά πάντα.
 «Ἐσωθεν θλίψεις, ἔξωθεν φόβοι»
 καί ἀπειλές ἀπό παντοῦ ἀλόγιστες.
 Ἡ θάλασσα φουρτούνιασε
 τά κύματα γογγύζουν καί ὑψώνονται
 ζητοῦν νά καταπιοῦν τήν ἄμετρη ὕβρη
 πού δέν σεβάστηκε τά ἀχνάρια ἀπό τίς τριήρεις
 καί τούς γενναίους δρόμωνες.
 Ὁ οὐρανός στενάζει καί βροντᾶ
 πού ἀρπακτικά πετοῦν χωρίς νά βλέπουνε
 τά δλάνοικτα φτερά τῶν ἀετῶν του
 πού ἀγρυπνοῦν ἀδιάκοπα.
 Ἡ γῆ μέ πόνο σείεται, δονεῖται καί φωνάζει
 Τῆς πήρανε τό ὄνομα, τήν δόξα, τήν χαρά της
 Βεβήλωσαν τήν γλώσσα της
 Μολύνανε τίς λίμνες της
 Φονεύουν τά παιδιά της.
 Εἰρήνευσε! Εἰρήνευσε γλυκιά μητέρα
 Μέσ τό ταμεῖο τό ἱερό
 τῆς δυνατῆς καρδιᾶς σου
 ναπό τό αἶμα τῶν ἡρώων ζῆ
 καί μένει ἀφθαρτο τό σῶμα τῶν μαρτύρων.
 Στόν οὐρανό πού ἀπέραντα ὑψώνεται
 πολύ πάνω ἀπ' τά σύννεφα
 πάντα θά φαίνεται λαμπρό καί ἀμετακίνητο
 τοῦ Ἥλιου τοῦ Νοητοῦ τό «Ἐν τούτῳ Νίκα»
 καί ἐσύ πάντα θά ὑψώνεσαι,
 Κυρά καί Ἀρχόντισσα,
 ἀκλόνητη καί ἀσύγκριτη
 σῆς Ἱστορίας τήν Κορυφή.

Θεσσαλονίκη, 18.11.2018

**Εὐχή για τὰ ἐγκαίνια τοῦ ξενῶνος
τοῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης
«Ο ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ»**

*Δέσποτα, Κύριε ὁ Θεός ἡμῶν, ὁ ἐλθὼν εἰς τὸν κόσμον
ἵνα σώσης τό γένος τῶν ἀνθρώπων, καταδεχόμενος
ἀνακλιθῆναι ἐν τῇ φάτῃ τῶν ἀλόγων
ζώων καθὼς οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι
αὐτός πανάγαθε βασιλεῦ εὐλόγησον καί τόν ξενῶνα τοῦτον
ὄν οἱ δοῦλοι σου τοῦ σωματείου ἐργαζομένων τοῦ νοσοκομείου
«ὁ ἅγιος Δημήτριος» προητοίμασαν εἰς φιλοξενίαν
τῶν ἐμπεριστάτων καί ἐν ἀνάγκῃ εὐρισκομένων ἀδελφῶν ἡμῶν
τῶν συνοδῶν τῶν ἀσθενῶν.
Εὐλόγησον τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν γενόμενος ἀρωγός εἰς
τὴν διακονίαν αὐτῶν, παράσχου δέ Ἄγαθέ τοῖς ἐν τῷ ξενῶνι
τούτῳ εὐρισκομένοις τὴν ἐξ ὕψους παραμυθίαν καί τὴν ταχείαν
ἴασιν καί ἀποκατάστασιν τῆς ὑγείας τῶν συγγενῶν αὐτῶν,
πρεσβείαις τῆς Παναχράντου σου μητρὸς Δεσποίνης ἡμῶν
Θεοτόκου καί Ἀειπαρθένου Μαρίας, τοῦ ἁγίου ἐνδόξου
μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ μυροβλύτου, προστάτου
τοῦ νοσοκομείου τούτου, τῶν ἁγίων καί ἱαματικῶν Ἀναργύρων καί
πάντων σου τῶν Ἁγίων. Ἀμήν.*

*Ἕλληνες Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί
καί γενναῖοι στρατιῶται
μὴν λησμονᾶτε ποτέ
τὴν ἀγάπην καί τὸν σεβασμό
ὅλων ἐκείνων πού ἐθυσιάσθησαν
ὑπὲρ πίστεως καί πατρίδος
γιά τὰ ἱερά καί τὰ ὅσια τῆς Ἑλλάδος μας.*

*Καί νά τιμᾶμε ὅλοι μας
τὸν μεγάλο Ἀπόστολο Παῦλο
πού ἐκήρυξε πρῶτος
Χριστό καί Ἐκκλησία
καί ἐπρότεινε τὴν ἐλληνικοτάτη Μακεδονία μας
σέ Ἀνατολή καί Δύση.*

Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΜΑΣ

Τοῦ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΧΟΛΕΒΑ,
Πολιτικοῦ Ἐπιστήμονος

Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ καί ἡ ἑλληνική γλῶσσα εἶναι ἄρρηκτα δεμένες μεταξύ τους. Ἡ Ὁρθοδοξία ὡς Ἀποκάλυψη τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἀξιοποίησε τόν γλωσσικό καί ἐννοιολογικό πλοῦτο τῆς ἐνιαίας ἑλληνικῆς καί χρησιμοποίησε διάφορες μορφές τῆς (Ἀττική, Ἐλληνιστική Κοινή, Καθαρεύουσα, Δημοτική κ.λπ.), γιά νά ἐκφράσει τά δόγματα τῆς Πίστεως, νά καταγράψει τόν ἐπίγειο βίο καί τή διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ, νά ὑμνήσει τόν Θεό μέσω τῆς Θείας Λειτουργίας καί τῆς Ὑμνογραφίας καί νά κατηχήσει τόν λαό.

Ἀπό ἱστορικήσ πλευρᾶς ἀξίζει νά τονισθεῖ ὅτι ἕνα ἀπό τά πρῶτα Συνταγματικά κείμενα τοῦ Νέου Ἐλληνισμοῦ, ἡ Διακήρυξη τοῦ Ἀρείου Πάγου (Βουλῆς) τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος πού εἶχε ἔδρα τήν Ἄμφισσα (Σάλωνα) τό 1821, συνδέει τήν Ὁρθόδοξη Πίστη καί τήν ἑλληνική γλῶσσα χαρακτηρίζοντάς τες ὡς τήν «ἐπικρατοῦσαν γλῶσσαν καί θρησκείαν» τοῦ ἀγωνιζομένου ἔθνους. Ἡ ἀναφορά τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ὡς ἐπικρατούσης καί προστατευομένης –χωρίς νά παραβιάζεται βεβαίως ἡ θρησκευτική ἐλευθερία τῶν μή Ὁρθοδόξων– ὑπάρχει ἔκτοτε σέ ὅλα τά ἑλληνικά Συντάγματα. Ὅμως ἡ προστασία τῆς γλώσσας μας ὡς στοιχείου ἐθνικῆς ταυτότητος

δέν κατοχυρώνεται σήμερα συνταγματικῶς, ἄν καί θά ἔπρεπε κατά τήν ἀποψή μου.

Τά Εὐαγγέλια καί γενικῶς τά κείμενα τῆς Καινῆς Διαθήκης ἐγράφησαν στήν Ἀλεξανδρινή Κοινή, δηλαδή στήν ἀπλοποιημένη ἐξελικτική μορφή τῆς Ἀρχαίας Ἀττικῆς διαλέκτου (μέ στοιχεῖα καί ἀπό ἄλλες διαλέκτους), ἡ ὁποία διαμορφώθηκε στά χρόνια τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καί τῶν Ἐπιγόνων του. Στήν ἴδια γλωσσική μορφή μεταφράσθηκε ἀπό Ἐλληνιστές Ἑβραῖους καί ἡ Παλαιά Διαθήκη. Αὐτή ἡ μετάφραση, γνωστή ὡς Μετάφραση τῶν Ὁ (Ἑβδομήκοντα) χρησιμοποιήθηκε διεθνῶς περισσότερο καί ἀπό τό Ἑβραϊκό πρωτότυπο!

Τόν Δ΄ μ.Χ. αἰῶνα οἱ μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας, καί συγκεκριμένα ὁ Μέγας Βασίλειος καί ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, προτίμησαν νά στραφοῦν ὀκτώ αἰῶνες πίσω καί χρησιμοποίησαν τήν Κλασική Ἀττική διάλεκτο τοῦ Δ΄ πρό Χριστοῦ αἰῶνος γιά νά συνθέσουν τά κείμενα καί τίς εὐχές τῆς Θείας Λειτουργίας. Δέν χρησιμοποίησαν τήν καθομιλουμένη τῆς ἐποχῆς τους, διότι θεώρησαν ὅτι ἡ Ἀττική ἐκφράζει μέ μεγαλύτερη εὐκρίνεια τήν ἱεροπρέπεια, τό μυστήριο καί τήν ἀκρίβεια τῶν δογμάτων. Τήν ἴδια γλωσσική μορφή, τήν Ἀττική, χρησιμοποιοῦν καί οἱ Βυζαντινοί Ὑμνογράφοι

καθώς και οί θεόπνευστοι Πατέρες τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, μέ χαρακτηριστικό παράδειγμα τό Σύμβολον τῆς Πίστεως.

Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες βοήθησαν μέ τίς σπουδές και μέ τό παράδειμά τους στήν προσέγγιση τῶν Χριστιανῶν πρός τά κλασσικά ἑλληνικά κείμενα. Ὁ Βασίλειος μέ τήν περίφημη ἐπιστολή του «Πρός τούς Νέους ὅπως ἄν ἐξ Ἑλληνικῶν ὠφελοῦντο λόγων» και ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός μέ τίς δύο Σηλιτευτικές Ἐπιστολές του πρός τόν Αὐτοκράτορα Ἰουλιανό καταγράφουν ποιά στοιχεῖα ἀπορρίπτουν και ποιά κρατοῦν οἱ Χριστιανοί ἀπό τά ἀρχαῖα ἑλληνικά κείμενα. Ἀπορρίπτουν τήν εἰδωλολατρική πλάνη, ἀλλά θεωροῦν ὅτι τά Ὀμηρικά ἔπη, τά κλασσικά κείμενα και τά παραδείγματα ἀπό τήν ζωῆ ἑναρέτων ἀνδρῶν μποροῦν νά διδαχθοῦν στά παιδιά τῶν Χριστιανῶν ὡς εἰσαγωγικά μαθήματα πρίν ἀπό τήν Χριστιανική Ἀγωγή. Ἡ χρήση ὄλων τῶν τότε γνωστῶν μορφῶν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας ἀπό τούς Τρεῖς Ἱεράρχες και ἄλλους Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας (π.χ. Γρηγόριος Παλαμᾶς τόν ΙΔ΄ αἰῶνα) εἶναι ἀξιοθαύμαστη και συνετέλεσε στήν καθιέρωση τοῦ Ὀμήρου και τῶν κλασσικῶν κειμένων ὡς βασικῶν διδακτικῶν ἐγχειριδίων τῶν βυζαντινῶν ἐκπαιδευτηρίων.

Παραθέτω χαρακτηριστικά ἕνα ἀπό τά Ἐπιγράμματα εἰς ἑαυτόν τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου και Ναζιανζηνοῦ, στό ὁποῖο ὑμνεῖ τήν Ἑλλάδα, ὅπου σπούδασε, και μέ τό ὁποῖο κατα-

δεικνύει τήν ἱκανότητά του νά μιμεῖται ἄριστα τούς ἀρχαίους ἐπιγραμματοποιούς:

«Ἑλλάς ἐμή, νεότης τε φίλη και ὅσα πέπασμαι και δέμας, ὡς Χριστῶ εἴξετε προφρονέως»¹. Δηλαδή: Ἑλλάδα μου, σέ ἀγαπῶ, διότι σέ σένα πέρασα τή νεότητά μου. Ἐσύ εἶσαι τό σῶμα μου και ὅσα μέ συγκροτοῦν. Ἄλλά σέ ἀγαπῶ ἰδιαιτέρως, διότι προσεχώρησες προθύμως στόν Χριστιανισμό.

Στή διάρκεια τῆς Τουρκοκρατίας στά φανερά και κρυφά σχολεῖα –ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς και τῆς περιοχῆς– τά ἐκκλησιαστικά και λειτουργικά βιβλία ἦσαν τά πρῶτα ἀναγνώσματα τῶν ὑποδούλων μαθητῶν. Ὁ Ὁρθόδοξος κληρικός ἢ μοναχός δίδασκε ἀπό τό Ψαλτήριον και τήν Ὀκτώηχο τά Ἑλληνικά γράμματα στά παιδιά. Σέ ἀνώτερο ἐπίπεδο ἐχρησιμοποιεῖτο μία ἐπιλογή κειμένων τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου, τά γνωστά ὡς *Μαθηματάρια*. Ἡ Ἐκκλησία κυριολεκτικά διέσωσε τήν ἑλληνική γλῶσσα σέ μία ἐποχή διωγμῶν, ἀμάθειας, φτώχειας και πολλῶν κατακτήσεων (Φράγκοι, Βενετοί, Ὀθωμανοί) και καταπιέσεων.

Ὁ Ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός (1714-1779) προέτρεπε τούς Ἕλληνες τῶν χωριῶν, τά ὁποῖα ἐπεσκέπτετο, νά ἀνοίξουν σχολεῖο Ἑλληνικό, διότι «και ἢ Ἐκκλησία μας εἶναι εἰς τήν ἑλληνικήν»! Σημαντική παρατήρηση πού ἀπαντᾷ σέ ὀρισμένους δήθεν ἀνανεωτές τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ λόγου: Παρά τήν ἀμάθεια τοῦ λαοῦ ὁ Ἅγιος Κοσμάς δέν σκέφθηκε ποτέ νά μεταφράσει τή

1. Migne Ἑλληνική Πατρολογία, τόμος 37, ἐπίγραμμα ἀριθμ. 1449.

Θεία Λειτουργία και τίς άλλες Άκολουθίες στη δημόδη καθομιλουμένη της εποχής του. Άντιθέτως προέτρεπε τούς Έλληνες νά στέλνουν τά παιδιά στό σχολείο γιά νά μάθουν τήν ένιαία Έλληνική και μάλιστα τήν έκκλησιαστική έλληνική γλώσσα.

Έξ άλλου ό Πατροκοσμάς καταπολέμησε τή χρήση διαλέκτων ξενικών από τούς κατοίκους τής Ήπειρου και τής Μακεδονίας ένθαρρύνοντάς τους νά μιλοῦν μόνον Έλληνικά στό σπίτι τους. Τούς ὑποσχόταν μάλιστα ότι ἂν ἀκολουθήσουν τήν συμβουλή του θά πάρει ἐπάνω του όλες τίς ἁμαρτίες τους!

Σπουδαία έκκλησιαστική μορφή και ἄριστος χρήστης ὄλων –κυριολεκτικά– τῶν μορφῶν τής ένιαίας έλληνικῆς γλώσσας ὑπῆρξε ό Άγιος Νικόδημος ό Άγιορείτης (1749-1809). Ό Νάξιος λόγιος και μοναχός ἀπέδωσε στό Όμηρικό Ήρωικό Έξάμετρο τήν εὐαγγελική περικοπή πού ἀναγιγνώσκεται στόν Έσπερινό τής Άγάπης, τήν ἡμέρα τοῦ Πάσχα. Χρησιμοποίησε δηλαδή κατά τρόπο έντυπωσιακό τόν γλωσσικό τύπο τῶν Όμηρικῶν ἐπῶν γιά νά μεταγλωττίσει τήν περικοπή. Διερωτῶμαι εἰλικρινά: Πῶς κατόρθωναν τά φτωχά Έλληνόπουλα ἐπί Τουρκοκρατίας, μέ ἕνα τριμμένο ράσο και ἕνα κερὶ γιά νά φωτίζονται, χωρίς ἀνέσεις και Ήλεκτρονικούς Ύπολογιστές, και μάθαιναν ἄριστα όλες τίς γλωσσικές μορφές τής έλληνικῆς ἀπό τόν Όμηρο μέχρι τήν εποχή τους, ἐνῶ σήμερα πτυχιῶχοι Πανεπιστημίου δυσκολεύονται νά βάλουν μία δασεῖα ἢ μία περισπωμένη;

Στά μαῦρα χρόνια τής δουλείας ἢ Θεία Λειτουργία διέσωσε τή γλώσσα

και τήν έλληνική συνείδηση ἀκόμη και σέ πληθυσμούς, οἱ ὁποῖοι ἀναγκάστηκαν, λόγω καταπίεσως ἀπό τούς Τούρκους, νά μιλοῦν ὡς κύρια γλώσσα τήν τουρκική. Οἱ Τουρκόφωνοι Όρθόδοξοι Έλληνες τής Καππαδοκίας κράτησαν μόνο τή Θεία Λειτουργία στήν έλληνική. Στό σπίτι μιλοῦσαν τουρκικά. Δέν γνώριζαν τήν καθομιλουμένη έλληνική γλώσσα, ἀλλά συμμετεῖχαν χωρίς πρόβλημα κατανόησης στή Θεία Λατρεία. Ἡ Έκκλησία γιά ἄλλη μία φορά διεφύλαξε τή διαχρονική συνέχεια τής γλώσσας και τοῦ Έλληνισμοῦ γενικότερα. Τό μόνο στοιχείο, τό ὁποῖο θύμιζε στούς τουρκόφωνους ότι εἶναι Έλληνες ἦταν ἐπί 5 αἰῶνες ἢ Θεία Λειτουργία!

Στήν εποχή μας οἱ παλαιότερες μορφές τής διαχρονικῆς έλληνικῆς ἀξιοποιοῦνται ἀπό τούς συγχρόνους ὑμνογράφους τής Όρθοδόξου Έκκλησίας. Ό μακαριστός Μητροπολίτης Σερβίων και Κοζάνης Διονύσιος, ό ἀοίδιμος μοναχός Γεράσιμος Μικραγιαννανίτης, ό νῦν Μητροπολίτης Έδέσσης, Πέλλης και Άλμωπίας κ. Ίωήλ, ό ὑμνογράφος τοῦ Πατριαρχείου Άλεξανδρείας Δρ. Χαραλάμης Μπούσιας και ἄλλοι χρησιμοποιοῦν τόν πλοῦτο τής ἀρχαίας και τής έκκλησιαστικῆς γλωσσικῆς παραδόσεως γιά νά ὑμνήσουν τούς νέους Άγίους, οἱ ὁποῖοι κατατάσσονται στό Άγιολόγιο τής Έκκλησίας μας. Όποιος μένει κοντά στή λατρευτική και πνευματική ζωή τής Όρθοδοξίας μαθαίνει, ὀμιλεῖ και γράφει καλύτερα τήν ένιαία έλληνική, σέ όλες τίς μορφές της.

Κατόπιν ὄλων αὐτῶν ἢ πρότασή μου εἶναι νά παραμείνει Όρθόδοξο Χριστιανικό τό περιεχόμενο τοῦ μαθήμα-

ΤΟΠΙΚΕΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

- Τό δίμνηνο Νοεμβρίου - Δεκεμβρίου 2018 έκυριάρχησαν οι μεγάλης δεσποτικές και θεομητορικές Έορτές καθώς και οι ιερές μνήμες αγίων και όσιων μορφών της Έκκλησίας μας. Ένα ἄλλο αξιοσημείωτο γεγονός της παρούσης περιόδου είναι η μεγάλη προσέλευση τών πιστῶν στίς θεῖες Λειτουργίες τών Κυριακῶν.
- Ὁ Παναγιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. ᾤνθιμος προέστη της ἀκολουθίας τοῦ Ἑσπερινοῦ, ἐτέλεσε τήν Θεία Λειτουργία καί ἐκήρυξε τόν Θεῖο Λόγο στούς ἱεροῦς Ναοῦς: ἀγίου Δημητρίου, ἀγίου Νεκταρίου Χαρισειοῦ Γηροκομείου Θεσσαλονίκης, ἀγίου Μηνᾶ, ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, Παναγίας τῆς Δεξιᾶς, Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου 40 Ἐκκλησιῶν, ἀγίας Βαρβάρας ἄνω Τούμπας, ἀγίου Νικολάου Χαριλάου, ἀγίου Σπυρίδωνος Τριανδρίας, ἀγίου Ἐλευθερίου Ντεπῶ, ὁσίας Ξένης καί ἀγίας Ἀναστασίας Κηφισιάς.
- Τό Σάββατο 3η Νοεμβρίου πραγματοποιήθηκε στήν Αἴθουσα Τελετῶν τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἐκδήλωση στά πλαίσια τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας γιά τή Νεότητα. Ἐτελέσθη ὁ ἀγιασμός γιά τήν ἔναρξη τών Συνάξεων τών Κατηχητικῶν Σχολεῖων καί ἐπεδόθησαν ἀπό τόν Παναγιώτατο

- κ. ᾤνθιμο τά διοριστήρια τών Κατηχητῶν. Στή συνέχεια ὁ κ. Ἡλίας Λιαμῆς, Δρ. Θεολογίας, Μουσικολόγος καί Συγγραφέας παρουσίασε τό νέο κατηχητικό βοήθημα τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης γιά τήν Κατώτερη Βαθμίδα.
- Τό Σάββατο 10η καί Κυριακή 11η Νοεμβρίου, ἑορτή τοῦ ἀγίου Μηνᾶ καί τών σὺν αὐτῷ Βίκτωρος καί Βικεντίου ὁ Παναγιώτατος κ. ᾤνθιμος προέστη τοῦ Ἑσπερινοῦ καί τῆς Θεῖας Λειτουργίας, ἐκήρυξε τόν θεῖο Λόγο καί ἐτέλεσε τό μνημόσυνο τοῦ Κωνσταντίνου Κασιφᾶ στόν πανηγυριζόντα ἱερό Ναό τῆς ὁμωνύμου ἑνορίας τῆς Θεσσαλονίκης.
- Τήν Παρασκευή 16η Νοεμβρίου ὁ Παναγιώτατος κ. ᾤνθιμος μετέβη στήν Ἀθήνα γιά νά συμμετάσχη στίς ἐργασίες τῆς Ἐκτάκτου Ἱεραρχίας τῆς ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.
- Τήν Κυριακή 25η Νοεμβρίου ὁ Παναγιώτατος κ. ᾤνθιμος χοροστάτησε κατά τόν ᾤρθρο καί τήν Θεία Λειτουργία στόν ἱερό Ναό Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου 40 Ἐκκλησιῶν καί πρό τῆς ἀπολύσεως προχείρισε ἀναγνώστες τοῦς νέους Δημήτριο Κουτσουπιᾶ καί Ραφαήλ Μελισσάρη.
- Τό ἑσπέρας τῆς Κυριακῆς 2ας Δεκεμβρίου ὁ Παναγιώτατος κ. ᾤνθιμος παρευρέθη στήν Αἴθουσα Τελετῶν τοῦ

τος τών Θρησκευτικῶν, νά ἀξιοποιηθοῦν τά Πατερικά Κείμενα καί ἡ ἐκκλησιαστική ὑμνογραφία γιά τήν ἐκμάθηση τών Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν στό σχολεῖο καί νά ἀυξηθοῦν οἱ ὄρες διδασκαλίας τών Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν

κειμένων ἀπό τό πρωτότυπο στό Λύκειο. Ἡ Ἑλληνορθόδοξη Παιδεία μπορεῖ καί σήμερα νά καλλιιεργήσει ἦθος, ἀνθρωπιά, δημοκρατική συνείδηση, γλωσσική καλλιέπεια καί ἐθνική ταυτότητα στοῦς νέους μας.

Ἄριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης σέ ἐκδήλωση τοῦ Πολιτιστικοῦ Συλλόγου Χαριλάου «Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες» κατά τή διάρκεια τῆς ὁποίας ὁ Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου κ. Γεώργιος Βούλγαρης τοῦ ἀπένευμε τιμητική διάκριση.

- Ἡ ἐφετινή μνήμη τοῦ ἁγίου Νικολαίου τοῦ θαυματουργοῦ ἐωρτάσθη πανηγυρικῶς τήν 5η καί 6η Δεκεμβρίου στήν περιοχή τῆς Χαριλάου μέ ἀφορμή καί τήν ἀποπεράτωση τῆς κατασκευῆς τοῦ νέου Ἐνοριακοῦ Ναοῦ εἰς τιμήν καί μνήμην τοῦ ἁγίου Νικολαίου καί πρὸς δόξαν τοῦ ἁγίου Τριαδικοῦ Θεοῦ. Ὁ ἐν λόγῳ Ναός ὁλοκληρώθηκε μέσα σέ πέντε (5) χρόνια λόγῳ καί τῶν οικονομικῶν δυσκολιῶν. Κατά τό ἑσπέρας τῆς ἑορτῆς ἐτελέσθη ὁ Ἁγιασμός τῶν Θυρανοξίσων καί ἐν συνεχείᾳ σέ κλίμα συγκινήσεως ἐτελέσθη ὁ πρῶτος πανηγυρικός Ἀρχιερατικός Ἐσπερινός χοροστατοῦντος τοῦ Παναγιωτάτου κ. Ἀνθίμου, ὁ ὁποῖος καί ἀπετέλεσε τήν ἀρχή γιά τήν μόνιμη λειτουργία τοῦ Ναοῦ.
- Τήν Παρασκευή 21η Δεκεμβρίου ὁ Παναγιώτατος κ. Ἄνθιμος μετέβη στό Γενικό Νοσοκομεῖο Θεσσαλονίκης «Ὁ Ἅγιος Δημήτριος», ὅπου ἐτέλεσε τήν ἀκολουθία τοῦ Ἁγιασμοῦ γιά τόν νέο κοιτῶνα φιλοξενίας, ὁ ὁποῖος ἔγινε κόποις καί δαπάναις τῶν ἐργαζομένων τοῦ ἐν λόγῳ Νοσοκομείου καί στόν ὁποῖο θά φιλοξενοῦνται δωρεάν οἱ ἄποροι συνοδοί τῶν ἀσθενῶν.

- Τήν Κυριακή μετά τήν Χριστοῦ Γέννηση, 30ή Δεκεμβρίου ὁ Παναγιώτατος κ. Ἄνθιμος προεξήρχε τῆς Θείας Λειτουργίας στόν ἱερό Μητροπολιτικό Ναό ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ Θεσσαλονίκης, κατά τήν διάρκεια τῆς ὁποίας ἐτέλεσε τήν εἰς Διάκονον χειροτονία τοῦ π. Δωροθέου Τσαλουχίδη. Ὁ π. Δωρόθεος εἶναι ἄγαμος κληρικός καί θά διακονῇ στόν ἱερό Μητροπολιτικό Ναό τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ.

- Κατά τίς μεγάλες ἑορτές τοῦ ἁγίου Δωδεκαμήρου ὁ Παναγιώτατος Ποιμενάρχης μας ἐτέλεσε τήν Θεία Λειτουργία τῶν Χριστουγέννων στόν ἱερό Ναό τοῦ πολιούχου ἁγίου Δημητρίου, τῆς Περιτομῆς καί τῆς μνήμης τοῦ ἁγίου Βασιλείου στόν ἱερό Καθεδρικό Ναό τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας καί τῶν Θεοφανείων στόν ἱερό Μητροπολιτικό Ναό τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ. Κατά τās ἐνδιαμέσους Κυριακάς ὡς ἀνωτέρω κατεγράφη.

- Τελευταῖες εἰδήσεις κατά τόν παρελθόντα χρόνο στήν Ἱερά Μητρόπολη Θεσσαλονίκης ἦσαν, πρῶτον, ἡ εὐλογία καί ἡ κοπή τῆς βασιλοπίπτας στό Ἐπισκοπεῖο μας τήν 31η Δεκεμβρίου, μέ τήν συμμετοχή τῶν ἐκπροσώπων τῶν Ἀρχῶν, τῶν προΐσταμένων κληρικῶν τῶν ἱερῶν Ναῶν καί τῶν ὑπαλλήλων τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως καί δεύτερον ὁ πανηγυρικός ἀρχιερατικός Ἐσπερινός τοῦ ἁγίου Βασιλείου τοῦ Μεγάλου στόν ὁμώνυμο ἱερό Ναό στήν περιοχή τῆς Ν. Ἐλβετίας.

